

Fonden for økologisk landbrug

Årsregnskab 2020
cvr. nr. 33 33 51 13

Årsregnskabet for Fonden for økologisk landbrug omfatter årsregnskab med indtægter og udgifter, balance og noter samt supplerende noter. Årsregnskabet er baseret på tilskudsregnskaber fra modtagere af tilskud fra fonden.

Indholdsfortegnelse

Fondsoplysninger	3
Ledelsesberetning	4
Ledelsespåtegning	12
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	13
Anvendt regnskabspraksis	16
Regnskab	17
Balance	19
Noter til indtægter og udgifter	20
Oversigter over fondens puljer	22
Supplerende oplysninger	26
Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår	33
Noter til supplerende oplysninger	36

Fondsoplysninger

Navn: Fonden for økologisk landbrug
Axeltorv 3, 1
1609 København V
tlf. 33 39 40 00
CVR 33 33 51 13
Etableringsår 2002
oekologifonden.dk
oekologifonden@oekologifonden.dk

Bestyrelse: Thomas Roland, formand
Jørgen Eriksen, næstformand
Brian Holm
Camilla Udsen
Jens Otto Rasmussen
Jesper Lund-Larsen
Maria Bast
Ninna Rieper Boesen
Stine Hjarnø Jørgensen
Svend Daverkosen
Uffe Bie
Vibeke Langer

Administrator: Landbrug & Fødevarer
Axeltorv 3
1609 København V

Revision: Deloitte
CVR-nr.: 33 96 35 56
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Weidekampsgade 6
2300 København S
Tlf. 36 10 20 30

Ledelsesberetning

Om fonden

Fonden for økologisk landbrug blev oprettet pr. 1. januar 2002.

Fondens formål er at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevnen for økologisk landbrug.

Fonden er reguleret i henhold til lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v., jf. lovbekendtgørelse LBK nr. 231 af 22. marts 2018 (landbrugsstøtteleven).

Fonden ledes af en bestyrelse med 12 medlemmer, som består af otte repræsentanter for landbruget og fire repræsentanter for offentlige interesser. Repræsentanterne for landbruget udpeges af miljø- og fødevareministeren efter forudgående udtalelse i enighed fra Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening. Repræsentanterne for offentlige interesser udpeges af miljø- og fødevareministeren efter fælles udtalelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbrugerrådet og Det Frie Forskningsråd. Bestyrelsesmedlemmer udpeges for en periode på fire år.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udpegede pr. 1. november 2020 ny bestyrelse for fonden. Bestyrelsen er udpeget for perioden 1. november 2020 til 31. oktober 2024.

Fonden kan i henhold til landbrugsstøtteleven finansiere foranstaltninger inden for følgende hovedformål: Afsætningsfremme, forskning og forsøg, produktudvikling, rådgivning, uddannelse, sygdomsforbyggelse, sygdomsbekæmpelse, dyrevelfærd, kontrol, medfinansiering af initiativer under EU-programmer samt i øvrigt foranstaltninger, som ministeren godkender.

Til finansiering af foranstaltningerne modtager fonden årligt midler, som Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har afsat på finansloven, jf. §24.24.51. Derudover kan fonden modtage andre midler, som ministeren udtrykkeligt giver tilladelse til.

Årets aktiviteter

Der blev i 2020 afholdt en række bestyrelsesmøder:

1. 23. april: Det centrale punkt var behandling af ændringsansøgning
2. 1. maj: Det centrale punkt var behandling af ændringsansøgninger
3. 12. maj: Centrale punkter på dagsordenen var fondens regnskab for 2019, herunder effektiviseringsrapport 2019 samt forberedelse af kommende ansøgningsrunder.
4. 29. juni: Det centrale punkt på dagsordenen var færdigbehandling af fondens regnskab 2019
5. 17. september: De centrale punkter på dagsordenen var behandling af ansøgninger vedrørende tilskud i 2020 under fondens ordinære pulje og særpuljen Eksportfremme.
6. 26. oktober: De centrale punkter på dagsordenen var behandling af ansøgninger vedrørende tilskud i 2021 under fondens særpuljen National Afsætning samt Viden & Kompetencer.
7. 10. december: De centrale punkter på dagsordenen var konstituering af bestyrelsen samt behandling af ændringsansøgninger.

Derudover er der i skriftlig procedure blev truffet beslutninger om projektførelser og ændringsansøgninger.

I oktober 2020 blev der lanceret en ny hjemmeside for fonden.

Fondens budget for 2020

Fonden for økologisk landbrug har en ordinær årlig pulje på 10 mio. kr. Ansøgningsrunden for tilskud i 2020 blev afviklet på baggrund af fondens strategi 2018 – 2021. Ansøgningsrunden for den ordinære pulje for tilskud blev afviklet med ansøgningsfrist i august 2019. Midlerne til finansiering af 2020-projekterne var afsat på finansloven for 2020, og blev overført til fonden i 2020.

Udover fondens ordinære pulje, er der fra politisk side afsat yderligere midler til udvikling af økologien via Fonden for økologisk landbrug. Økologiaftalerne er blevet udmøntet i form af en række særpuljer med indsatser, som overordnet er fastlagt af ministeriet. På baggrund heraf fastlagde bestyrelsen i maj 2019 rammerne for ansøgningsrunderne for tilskud i 2020. Særpuljerne er således blevet afviklet på baggrund af egne opslag for de respektive puljer. Midlerne til finansiering af 2020-projekterne var afsat på finansloven 2019 og blev overført til fonden i 2019. Midlerne indgår derfor i overførslen fra 2019 til 2020.

For bevillingsåret 2020 blev der afviklet ansøgningsrunder for tre særpuljer:

- Eksportfremme med ansøgningsfrist i august 2019
- National Afsætning med ansøgningsfrist i oktober 2019
- Viden & Kompetence med ansøgningsfrist i oktober 2019.

I basisbudgettet blev der budgetteret med en indtægt i form af en særbevilling på 20 mio. kr. i 2020, som led i andet år i Økologiaftalen 2019-2021. Udmøntningen af midlerne er sket ved ansøgningsrunder afviklet i 2020 og er bevilget til projekter, som gennemføres i 2021. Midlerne, som er overført fra Landbrugsstyrelsen i 2020, er indtægtsført i 2020, idet der er anvendt midler heraf til administration i forbindelse med afviklingen af ansøgningsrunderne i 2020. Hovedparten af midlerne indgår dog i overførslen til næste år.

Fondens bestyrelse fastlagde basisbudget for 2020-budgettet på to bestyrelsesmøder i hhv. september og november 2019. Under fondens ordinære pulje samt de tre særpuljer blev der bevilget tilskud til gennemførelse af projekter i 2020 for sammenlagt 42.006 t.kr.

Der blev budgettet med udgifter på i alt 1.234 t.kr. til den del af administrationen, som kan finansieres af fonden: Revision, advokat, effektivvurdering, bestyrelseshonorar, befordringsgodtgørelse samt udgifter til administration af særpuljerne, jf. aftale med Landbrugsstyrelsen om, at en andel af de afsatte midler i økologiaftalen kan bruges til administration.

På baggrund af bestyrelsens beslutninger blev der udarbejdet et basisbudget for 2020, som blev fremsendt til Landbrugsstyrelsen. Styrelsen meddelte ved mail af 19. december 2020, at basisbudgettet var godkendt.

Forsinkelser i projektafviklingen grundet forskellige forhold bevirkede, at en række tilskudsmodtagere i 2019 ikke fuldt ud anvendte de bevilgede tilskud.

Fonden imødekom en række projektførlængelser af 2019-projekterne med henblik på færdiggørelse af de planlagte 2019-aktiviteter i 2020.

På baggrund af projektførlængelserne og på baggrund af yderligere indtægter på 10 mio. kr. jf. politisk aftale om kvælstofindsats af 25. november 2019 blev der udarbejdet et ændringsbudget, som blev sendt til Landbrugsstyrelsen, jf. bestemmelserne i kapitel 2 i administrationsbekendtgørelsen om indsendelse af budgetter. Styrelsen meddelte ved mail af 3. juli 2020, at ændringsbudgettet var godkendt.

Årsregnskabet for 2020

Regnskabet er Fonden for økologisk landbrugs 19. regnskabsaflæggelse.

Fondens regnskab for perioden 1. januar – 31. december 2020 er udarbejdet efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Udbruddet og spredningen af COVID-19 primo 2020 har på udgiftssiden haft indvirkning på fondens drift i 2020, idet en række projekter har været udfordret navnlig af forsamlingsforbudet og rejserestriktioner. Indtægtssiden har ikke været påvirket.

Regnskabet viser en overførsel af midler fra 2019 på 38.888 t.kr., herunder særbevillingerne overført til fonden i 2019 vedr. første år i Økologiaftalen 2019-2021.

Fondens ordinære indtægter i form af overførte promillemidler fra Landbrugsstyrelsen udgør i alt 10.000 t.kr. Derudover er der en særbevilling på i alt 30.000 t.kr. heraf 20.000 t.kr. jf. første år i Økologiaftalen 2019-2021 og 10 t.kr. jf. kvælstofaftalen. I lighed med tidligere år under økologiaftalen 2015-2018 disponerede fonden over midlerne i finansåret og bevilgede tilskud til projekter, som bliver gennemført i efterfølgende år. Midlerne indgår derfor i overførslen til 2021.

Der er andre indtægter på 215 t.kr. Der er navnlig tale om en tilbagebetaling vedrørende projekter, som blev samfinansieret med Erhvervsudviklingsordningen under det danske landdistriktsprogram. Landbrugsstyrelsen har afgjort, at der var projektudgifter, der ikke var tilskudsberettigede. Som følge deraf blev Landbrugsstyrelsens tilskud reduceret. Da projekterne er blevet samfinansieret med midler fra Fonden for økologisk landbrug, har fonden tilsvarende reduceret projekttilskuddene og sendt tilbagebetalingskrav til tilskudsmodtagerne. Der henvises til note 4 til regnskabet for yderligere information om indtægterne.

Fonden har i 2020 haft renteudgifter på 201 t.kr., som følge af forholdene på pengemarkedet. Ændringen af fondens udbetalingspraksis har betydet et større indestående i banken og deraf øgede renteudgifter set i forhold til de budgetterede 100 t.kr.

Fondens samlede indtægter udgør i alt 78.902 t.kr.

De samlede udgifter til tilskud udgør 33.752 t.kr., hvilket er 11.214 t.kr. mindre end budgetteret, idet en række tilskudsmodtagere under de fire puljer ikke fuldt ud har anvendt det bevilgede tilskud.

	Ændringsbudget 2020 1.000 kr.	Regnskab 2020 1.000 kr.	Difference 1.000 kr.
Den ordinære pulje	12.100	10.146	-1.954
Eksportfremme	10.091	6.042	-4.049
National Afsætning	14.388	12.936	-1.452
Viden & Kompetence	8.387	4.628	-3.759
I alt	44.966	33.752	-11.214

Udgifterne til fondsadministration udgør i alt 974 t.kr. heraf 365 t.kr. til administration af særpuljerne.

Fondens samlede udgifter udgør 34.176 t.kr., hvilket giver en overførsel på 44.176 t.kr. til 2021, svarende til 127,2 pct. af de samlede udgifter i 2020.

Den høje overførsel til 2021 skyldes navnlig midlerne under særpuljerne, som er overført til fonden i 2020. Disse midler disponerede fonden over i efteråret 2020 ved fastlæggelsen af 2021-budgettet.

Overførslen skyldes desuden, at en række af de tilskud, som fonden havde bevilget for kalenderåret 2020, ikke blev udnyttet fuldt ud af tilskudsmodtagerne dels grundet færre udgifter end budgetteret og forsinkelser i projektafviklingen. Fonden har godkendt en række projektførlængelser med henblik på at gennemføre planlagte 2020-aktiviteter i 2021. Projektførlængelserne på sammenlagt 7.147 t.kr. vil indgå i budgettet for 2021 og vil fremgå af 2021-årsregnskabet.

Hovedparten af de overførte midler til 2021 er således disponeret. De udisponerede midler udgør 3.641 t.kr. svarende til 10,5 pct. af årets udgift.

Begivenheder efter balancedagen

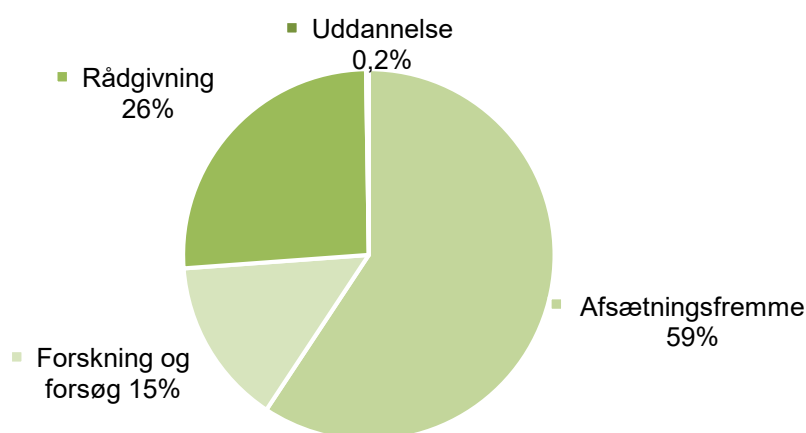
Den må forventes, at den fortsatte spredningen af COVID-19 vil have indvirkning på afviklingen af projekter i 2021. Herudover er der ikke efter balancedagen indtrådt begivenheder, som forrykker vurderingen af årsregnskabet.

Anvendelsen af fondens midler i 2020

I 2020 er der blevet gennemført 68 projekter under fire forskellige puljer med tilskud fra fonden til 17 forskellige tilskudsmodtagere.

Tilskuddenes fordeling efter landbrugsstøttelovens hovedformål fremgår af regnskabet og er desuden vist i figur 1 nedenfor. Hovedformålet Afsætningsfremme er klart det største hovedformål. Baggrunden er det store fokus på fremme af afsætningen i særpuljerne. Derefter kommer hovedformålene Rådgivning, Forskning og forsøg samt Uddannelse.

Figur 1. Tilskuddenes fordeling efter landbrugsstøttelovens hovedformål

Aktivitetsbekendtgørelsen giver mulighed for tilskud på 100 pct. af de tilskudsberettigede udgifter. Fra fondens side stilles der ikke krav om finansiering fra anden side. Det er således også kendetegnende for de støttede projekter, at de er søgt og gennemført med 100 pct. finansiering fra fonden. Derudover er der dog projekter, hvor tilskudsmodtageren har finansieret projektet med eget bidrag og/eller har opnået tilskud fra anden side herunder navnlig fra produktions- og promilleafgiftsfonde og Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP).

Fondens tre største tilskudsmodtagere er Økologisk Landsforening, Landbrug & Fødevarer, herunder SEGES samt Aarhus Universitet.

1. Fondens ordinære pulje

- 10 tilskudsmodtagere
- 32 projekter med samlede anvendt tilskud på 10.146 t.kr. mod budgetteret 12.100 t.kr.
- 5 projekter er blevet projektførlænget til 2021 med et samlet beløb på 634 t.kr.

2. Særlig pulje: Økologisk Eksportfremme

- 4 tilskudsmodtagere
- 14 projekter med samlede anvendt tilskud på 6.042 t.kr. mod budgetteret 10.091 t.kr.
- 5 projekter er blevet projektførlænget til 2021 med et beløb på 1.968 t.kr.

3. Særlig pulje: National Afsætningsfremme

- 9 tilskudsmodtagere
- 18 projekter med samlede anvendt tilskud på 12.936 t.kr. mod budgetterede 14.388 t.kr.
- 4 projekter er blevet projektførlænget til 2021 med et samlet beløb på 813 t.kr.

4. Særlig pulje: Viden & Kompetence

- 4 tilskudsmodtagere
- 8 projekter med samlede anvendt tilskud på 4.628 t.kr. mod budgetteret 8.387 t.kr.
- 2 projekter er blevet projektførlænget til 2021 med et samlet beløb på 3.322 t.kr.

Effektvurderinger – fondens ordinære pulje

Fondens formål er at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevnen for økologisk landbrug. Fondens strategi 2018-2021 er en differentieret strategi med flere forskellige indsatsområder - og dermed forskellige måder at skabe værdi for sektoren.

Fondens indsatsområder tager afsæt i udviklingsmuligheder og udfordringer, som erhvervet står overfor. De understøtter fondens formål om at skabe vækst og udvikling i erhvervet, og at der samtidig adresseres udfordringer, som også samfundsmæssigt er vigtige. Fondens tilgang består dels af et "Push" i form af investering i ny viden og formidling vedrørende primærsektoren og dels af et "Pull" i form af investering i afsætningsfremmende indsatser.

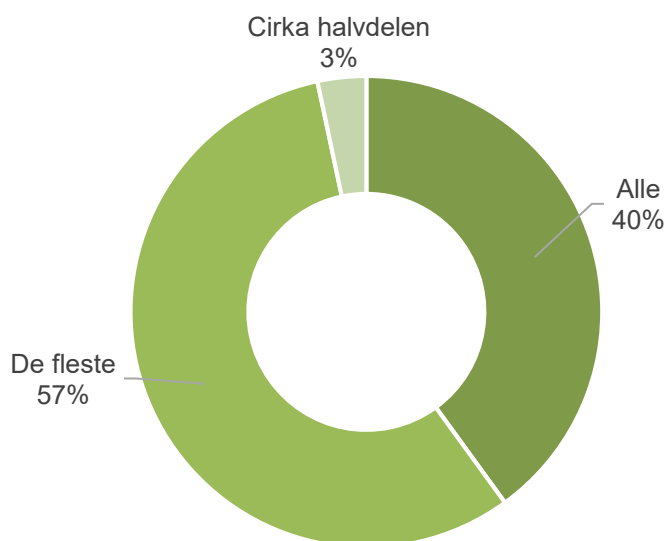
Projekterne har skriftligt skullet redegøre for, om projekterne har afstedkommet de leverancer, der forventedes i forbindelse med ansøgningen til fonden. Herudover har projekterne skullet sandsynliggøre, dels hvilke effekter det enkelte projekt har for primærproducenten, dels hvilke effekter projektet har for samfundet som helhed. På baggrund af ovenstående er der udarbejdet en effektvurderingsrapport, som fremlægges for bestyrelsen i forlængelse af årsregnskabet.

Med henvisning til § 23, stk. 2, i administrationsbekendtgørelsen redegøres i det følgende for projekternes vurdering af leveranceopnåelse samt fondens monitorering af de udvalgte effektmål, som fremgår af fondens strategi.

Størstedelen af projekterne vurderer, at de har opnået alle eller de fleste af de leverancer, som de forventede, da projektet blev igangsat. 40 pct. af projekterne vurderer, at alle de forventede leverancer er opnået, mens 57 pct. vurderer, at de fleste forventede resultater er opnået, jf. figur 2 nedenfor. Det er bestyrelsens vurdering, at 97 pct. af projekterne dermed grundlæggende lever op til de mål, der er sat, og som fonden har bevilget midler til.

Der henvises til fondens effektvurderingsrapport for en nærmere gennemgang af projekternes afrapportering.

Figur 2. Leveranceopnåelse (n=30)

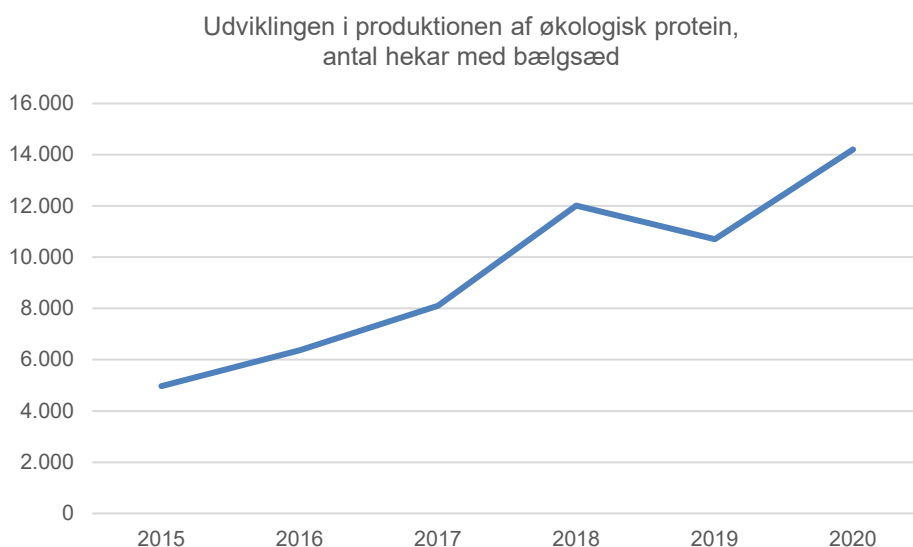
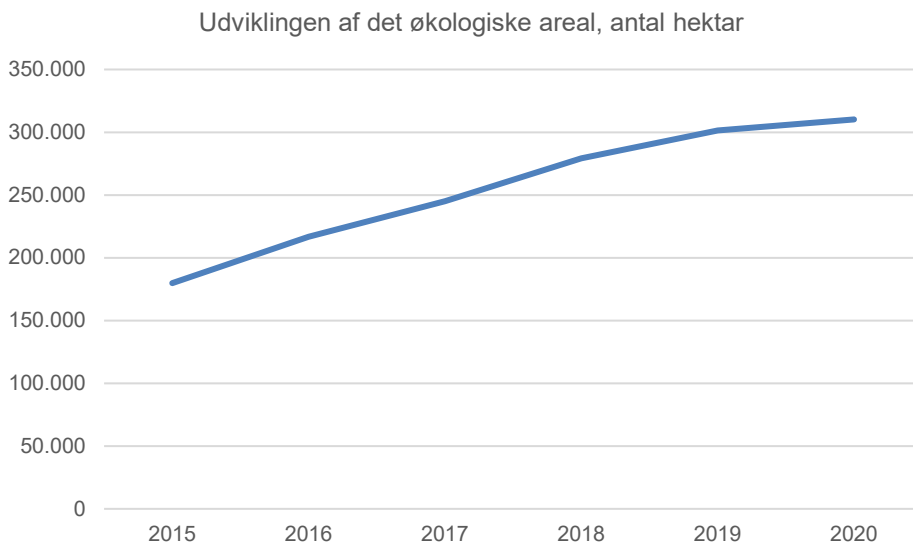

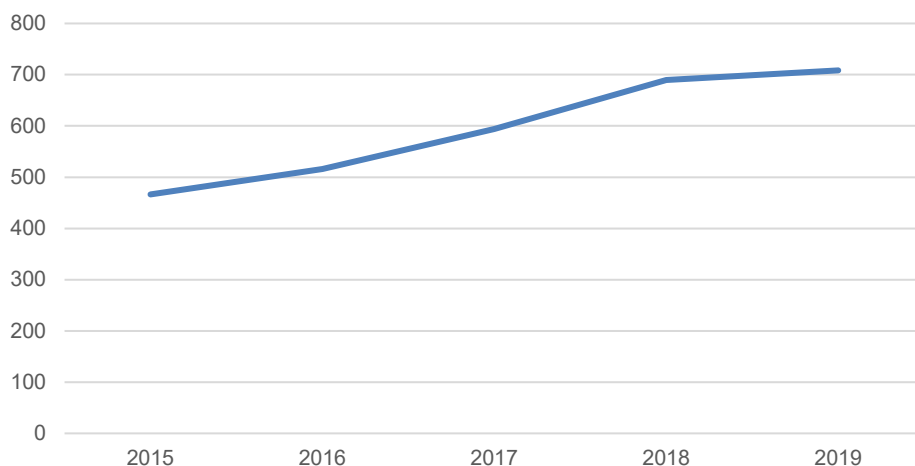
Fonden lægger vægt på, at de støttede projekter skaber leverancer og resultater, og at de får den forventede effekt til gavn for de økologiske producenter. Til brug for monitorering af fondens effekter har bestyrelsen udvalgt indikatorer, dels vedrørende udviklingen i primærsektoren, dels udviklingen på afsætningssiden.

Bestyrelsen har i forbindelse med årsregnskabet 2020 gjort foreløbig status på udvalgte indikatorer og har på den baggrund vurderet, at fonden med de bevilgede projekter har været med til at bidrage til sektorens fortsatte udvikling, og at fonden dermed har levet op til sit formål.

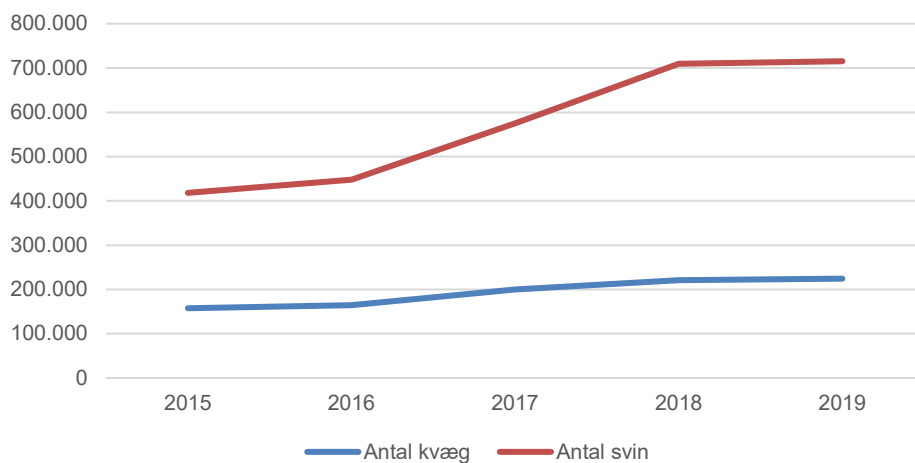
Udviklingen af den økologiske produktion i Danmark

Udviklingen i produktionen af økologisk mælk,
Indvejet på mejerier, mio. kg.

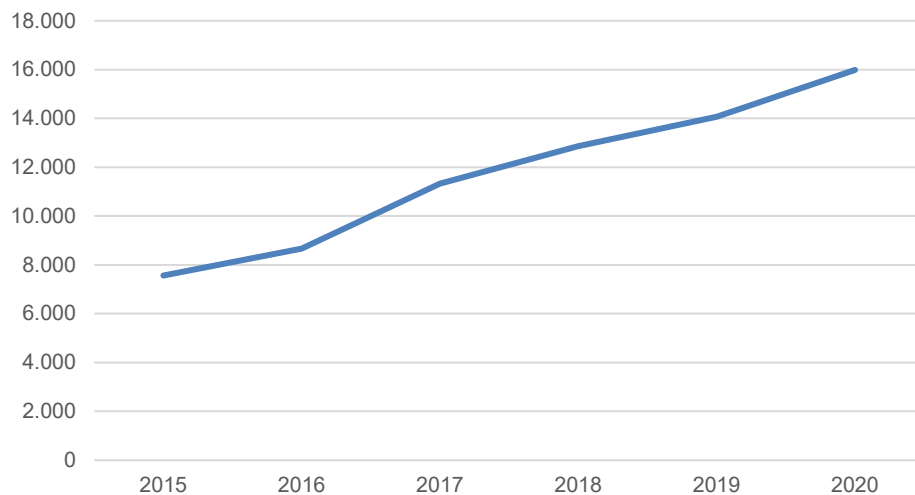

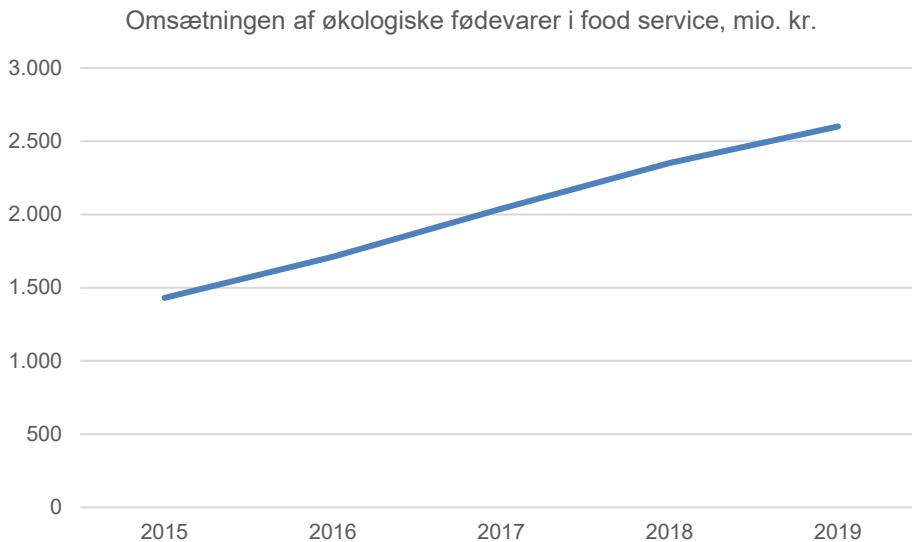
Udviklingen i den økologiske kødproduktion,
antal dyr

Udviklingen af det økologiske marked i Danmark

Omsætningen af økologiske fødevarer i detailhandlen mio. kr.

Fondens egenkontrol

Fonden skal i henhold til §24 i administrationsbekendelsen nr. 1663 af 14. december 2018 sørge for at der udføres egenkontrol, der sikrer, at tilskudsforvaltningen er i overensstemmelse med de forvaltningsmæssige regler og principper, som beskrevet i Finansministeriets vejledning om effektiv tilskudsforvaltning.

Fondens egenkontrol er beskrevet i et egenkontrolprogram. I henhold til administrationsbekendtgørelsen er resultatet af den udførte egenkontrol blevet opsummeret i en rapport for kalenderåret 2020. Den revisorattesterede rapport skal i henhold til §25, stk. 5 indsendes til Landbrugsstyrelsen sammen med årsregnskabet. I ledelsesberetningen til årsregnskabet skal der redegøres for resultatet af den udførte egenkontrol.

Det er i fondens egenkontrolrapport 2020 konkluderet, at fondens tilskudsforvaltning i 2020 i al væsentlighed har levet op til de forvaltningsretlige regler og principper som beskrevet i Finansministeriets vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, samt landbrugsstøtteleven, administrationsbekendtgørelsen og øvrig lovgivning.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og administrator har dags dato behandlet og godkendt årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020 for Fonden for økologisk landbrug.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2020 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret.

Det er vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Ledelsesberetningen indeholder endvidere efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen vedrører.

Årsregnskabet godkendes hermed.

København, 18. maj 2021

Administrator

_____
Hanne Elkjær

Bestyrelse

_____
Thomas Roland
Formand

_____
Jørgen Eriksen
Næstformand

_____
Brian Holm

_____
Camilla Udsen

_____
Jens Otto Rasmussen

_____
Jesper Lund-Larsen

_____
Maria Bast

_____
Ninna Rieper Boesen

_____
Stine Hjarnø Jørgensen

_____
Svend Daverkosen

_____
Uffe Bie

_____
Vibeke Langer

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen for Fonden for økologisk landbrug

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Fonden for økologisk landbrug for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter bekendtgørelse 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2020 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020 i overensstemmelse med bekendtgørelse 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i bekendtgørelse 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af fonden i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Fonden har som sammenligningstal til indtægter og udgifter, noter samt supplerende oplysninger medtaget godkendte budgetter. Budgetterne har, som det fremgår af årsregnskabet, ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med bekendtgørelse 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere fondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere fonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af fondens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om fondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at fonden ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til bekendtgørelse 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugs- og fiskeriområdets regler.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

København, 18. maj 2021

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr.: 33 96 35 56

Thomas Hermann
statsautoriseret revisor

MNE-nr. mne26740

Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet for perioden 1. januar – 31. december 2020 er udarbejdet i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde mv. inden for jordbrugsområdet.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Regnskabet er opdelt i et hovedskema inkl. balancen samt noter og supplerende oplysninger for anvendelsen af de fondens midler.

Resultatopgørelsen

Indtægter

Indtægter er periodiseret i fuldt omfang.

Udgifter

Bevilgede tilskud er udgiftsført i henhold til indkomne tilskudsregnskaber udarbejdet i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 1663 af 14. december 2018 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde mv. inden for jordbrugsområdet.

Balancen

Tilgodehavende tilskud

Tilgodehavende tilskud er afsat i forhold til indkomne tilskudsregnskaber fratrukket udbetalt tilskud i løbet af bevillingsåret.

Derudover indgår der tilgodehavende tilskud vedrørende projekter, som er udbetalt i bevillingsåret, og hvor der er godkendt en projektførlængelse. Det projektførlængede tilskud er overført til næste bevillingsår.

Skyldige tilskud

Skyldige tilskud er afsat i forhold til indkomne tilskudsregnskaber fratrukket tidligere udbetalt tilskud i løbet af bevillingsåret

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A
Note	A	B	C	D
INDTÆGTER:				
1 Overført fra forrige år	38.888	38.888		0,0
2 Produktionsafgifter	0	0		-
3 Promillemidler	10.000	10.000		0,0
4 Særbevilling og anden indtægt	30.000	30.215		0,7
5 Renter	-100	-201		101,0
I. Indtægter i alt	78.788	78.902		0,1
UDGIFTER:				
Samlede tilskud fordelt på formål				
Afsætningsfremme i alt	25.929	20.015	59	-22,8
Forskning og forsøg i alt	5.532	4.908	15	-11,3
Produktudvikling i alt	0	0	-	-
Rådgivning i alt	13.255	8.747	26	-34,0
Uddannelse i alt	250	82	0,2	-67,2
Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
14 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
Kontrol i alt	0	0	-	-
6 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
Medfinansiering af initiativer under EU- programmer i alt	0	0	-	-
II. Udgifter til formål i alt	44.966	33.752	100,0	-24,9
7 Fondsadministration				
8 Fondsadministration - særpuljer	600	365		-39,2
Revision	150	194		29,3
Advokatbistand	55	46		-16,4
13 Effektivurdering	60	6		-90,0
Ekstern projektvurdering	0	0		-
9 Bestyrelseshonorar/ befordringsgodtgørelse	369	363		-1,6
10 Tab på debitorer	0	0		-
III. Administration i alt	1.234	974	0	-21,1
IV. Udgifter i alt	46.200	34.726	100	-24,8
11 Overførsel til næste år	32.588	44.176		
Overførsel til næste år i pct. af årets udgift	70,5	127,2		
Heraf udisponerede midler		3.641		
Overførsel af udisponerede midler i pct. af årets udgift		10,5		

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A
Note	A	B	C	D

12 Supplerende oplysninger:

nr. Samlede tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1	Økologisk Landsforening i alt	19.749	18.216	54,0	-7,8
2	Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	10.469	6.312	18,7	-39,7
3	Landbrug & Fødevarer i alt	6.090	3.188	9,4	-47,7
4	Aarhus Universitet i alt	1.786	1.786	5,3	0,0
5	Producentsammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød (FØKS) i alt	726	726	2,2	0,0
6	Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	776	708	2,1	-8,8
7	Dansk Vegetarisk Forening (DVF) i alt	399	399	1,2	0,0
8	Forbrugerrådet, Tænk i alt	833	599	1,8	-28,1
9	Hotel- og Restaurantskolen i alt	515	339	1,0	-34,2
10	HortiAdvice i alt	300	265	0,8	-11,7
11	Ecoviden i alt	271	263	0,8	-3,0
12	Center for Frilandsdyr K/S i alt	335	299	0,9	-10,7
13	Producentsammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark) i alt	664	203	0,6	-69,4
14	Hegnsholt i alt	234	150	0,4	-35,9
15	Food from Denmark i alt	1.166	130	0,4	-88,9
16	Frugtformidlingen i alt	398	114	0,3	-71,4
17	Økologisk VKST i alt	55	55	0,2	0,0
-	Zealand Business College i alt	200	0	-	-100,0
V. I alt		44.966	33.752	100,0	7,0

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2020
VI. Balance pr. 31/12	
Aktiver i alt	55.984
Bankbeholdning	55.177
Tilgodehavende tilskud i alt:	807
Ordinær pulje i alt	35
Hegnsholt i alt	8
Økologisk Landsforening, tilbagebetalinger vedr. tidligere år	27
Viden og Kompetence i alt	189
Landbrug & Fødevarer, SEGES	189
Eksportfremme	583
Food From Denmark	454
Producentsammenslutningen BAD	129
Passiver i alt	55.984
Revision	161
Landbrug & Fødevarer, administration	365
Advokat	18
Rambøll, effektvurdering	5
Skyldige tilskud i alt:	11.259
Ordinær pulje i alt	4.756
Økologisk Landsforening i alt	1.615
Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	1.382
Aarhus Universitet i alt	1.046
Landbrug & Fødevarer i alt	147
Center for Frilandsdyr K/S i alt	199
HortiAdvice i alt	115
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	186
Ecoviden	66
Eksportfremme	1.478
Økologisk Landsforening i alt	1.334
Landbrug & Fødevarer i alt	144
National Afsætning	4.222
Økologisk Landsforening i alt	2.413
Landbrug & Fødevarer i alt	688
Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	617
Forbrugerrådet, Tænk i alt	182
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	149
Hotel- og Restaurantskolen i alt	81
Dansk Vegetarisk Forening (DVF) i alt	71
Frugtformidlingen i alt	21
Viden og Kompetence i alt	803
Økologisk Landsforening i alt	626
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	112
Landbrug & Fødevarer i alt	65
Fondskapital:	
Overførsel til næste år	44.176

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Noter til regnskabet

Note 1. Overførsel fra forrige år

Overførslen fra 2019 udgør 38.888 t.kr. jf. 2019-regnskabet. Der indgår disponerede midler i overførslen.

Note 2. Produktionsafgifter

Fonden opkræver ikke produktionsafgifter.

Note 3. Promillemidler

Der er indtægter i ordinære promillemidler på 10 mio. kr., jf. §24.24.51 i finansloven for 2020.

Note 4. Særbevilling og anden indtægt

Der er en indtægt på 20 mio. kr. i 2020, som led i andet år i Økologiaftalen 2019-2021. Derudover er der indtægter på 10 mio. kr. jf. Aftale om kvælstofindsatsen i 2020 af 25. november 2019. Udmøntningen af midlerne er sket ved ansøgningsrunder afviklet i 2020 og er bevilget til projekter, som gennemføres i 2021. Midlerne, som er overført fra Landbrugsstyrelsen i 2020, er indtægtsført i 2020, idet der er anvendt midler heraf til administration i forbindelse med afviklingen af ansøgningsrunderne i 2020. Hovedparten af midlerne indgår dog i overførslen til næste år.

Derudover er der indtægter i form af tilbagebetalinger vedrørende projekter i tidligere år. Der er tilbagebetalinger fra Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer, SEGES vedrørende projekter, som blev samfinansieret med Erhvervsudviklingsordning under det danske landdistriktsprogram. Landbrugsstyrelsen har afgjort, at der var projektudgifter, der ikke var tilskudsberettigede. Som følge deraf blev Landbrugsstyrelsens tilskud reduceret. Da projekterne er blevet samfinansieret med midler fra Fonden for økologisk landbrug, har fonden tilsvarende reduceret projekttilskuddene og sendt tilbagebetalingskrav til tilskudsmodtagerne. På den baggrund har Økologisk Landsforening tilbagebetalt 194 t.kr. og Landbrug & Fødevarer, SEGES har tilbagebetalt 6 t.kr. Aarhus Universitet har lavet korrektioner i tilskudsregnskab for tidligere år og har den baggrund tilbagebetalt 15 t.kr. til fonden.

Note 5. Renter

Som følge af forholdene på pengemarkedet har der været et negativt afkast af fondens indestående likvider. Ændringen af fondens udbetalingspraksis har betydet et større indestående i banken og deraf øgede renteudgifter set i forhold til budgettet.

Note 6. Særlige foranstaltninger

Ingen bemærkninger.

Note 7. Fondsadministration

Opgaverne vedrørende fondens sekretariat og generelle omkostninger varetages af Landbrug & Fødevarer. Omkostningerne udgjorde 327 t.kr. og er finansieret af Landbrug & Fødevarer. Udgifter til generel fondsadministration er ikke finansieret af fondsmidler, og fremgår derfor ikke af regnskabet.

Note 8. Fondsadministration - særpuljer

Der er indgået aftale med Landbrugsstyrelsen om, at op til 2 pct. af særbevillingerne kan bruges til administration af særpuljerne.

Note 9. Bestyrelseshonorar / befordringsgodtgørelse

Der er udgifter på 3 t.kr. til befordringsgodtgørelse til bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med bestyrelsesmøder. Dækning af udgifter er sket efter reglerne i statens tjenesterejseaftale og i det årlige satsreguleringscirkulære. Udgifterne består af dækning af kørsel i egen bil, broafgift/parkering og togbilletter. Derudover er der udgifter på 360 t.kr. til honorar til bestyrelsesmedlemmer.

Note 10. Tab på debitorer

Ingen bemærkninger.

Note 11. Overførsel til næste år, herunder udisponerede midler

I overførslen til næste år indgår de i 2020 indtægtsførte midler vedrørende økologiaftalerne, jf. note 4. Disse midler er indgået i budgetlægningen for 2021 i efteråret 2020, jf. fondens basisbudget 2021. Forskellen på "Overførslen til næste år" og "Heraf udisponerede midler" skyldes desuden 2020-projektforlængelser. Dertil et beløb, som blev anvendt i budgetlægningen for 2021. Midlerne blev frigivet som følge af nedlukning af projekt.

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Note 12. Supplerende oplysninger

Regnskabet viser, at fondens samlede tilskud i 2020 udgør 33.752 t.kr. I forhold til de samlede budgetterede bevillinger på 44.966 t.kr er der tale om et fald 25 pct. Det skyldes navnlig færre udgifter end budgettet til gennemførelse af projekter, forsinkelse i projektafviklinger og nedlukning af projekter.

Note 13. Effektivurdering

Fonden har haft færre udgifter til effektivurdering end budgetteret, idet fonden i løbet af året besluttede at benytte en anden metode til effektivurdering end oprindeligt forudsat ved at reducere brugen af ekstern bistand.

Note 14. Sygdomme

Ingen bemærkninger.

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål og tilskudsmodtager

Fonden for økologisk landbrug har for 2020 bevilget tilskud til projekter under følgende puljer:

1. Fondens ordinære pulje
2. Særlig pulje: Eksportfremme
3. Særlig pulje: National afsætningsfremme
4. Særlig pulje: Viden & Kompetencer

I tabel 1 - 4 på denne og de efterfølgende sider vises anvendelsen af midlerne fordelt på landbrugs-støttelovens hovedformål.

1. Fondens ordinære pulje

Beløb i 1.000 kr.	Ændrings- budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
	A	B	C	D

Samlede tilskud fordelt på formål

1 Afsætningsfremme i alt	1.450	1.037	10	-28,5
2 Forskning og forsøg i alt	5.532	4.908	48	-11,3
3 Produktudvikling i alt	0	0	-	-
4 Rådgivning i alt	4.868	4.119	41	-15,4
5 Uddannelse i alt	250	82	1	-67,2
6 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
7 Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
8 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
9 Kontrol i alt	0	0	-	-
10 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
11 Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt	0	0	-	-
Tilskud til formål i alt	12.100	10.146	100	-16,1

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Økologisk Landsforening i alt	3.903	3.450	34	-11,6
2 Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	3.762	3.070	30	-18,4
3 Aarhus Universitet i alt	1.786	1.786	18	0,0
4 Landbrug & Fødevarer i alt	1.200	622	6	-48,2
5 Center for Frilandsdyr K/S i alt	335	299	3	-10,7
6 HortiAdvice i alt	300	265	3	-11,7
7 Ecoviden i alt	271	263	3	-3,0
8 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	254	186	2	-26,8
9 Hegnsholt i alt	234	150	1	-35,9
10 Økologisk VKST i alt	55	55	1	0,0
Tilskud i alt	12.100	10.146	100	-16,1

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål og tilskudsmodtager

2. Særlig pulje: Økologisk eksportfremme

Beløb i 1.000 kr.	Ændrings- budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
1.000 kr.	A	B	C	D

Samlede tilskud fordelt på formål

1 Afsætningsfremme i alt	10.091	6.042	100	-40,1
2 Forskning og forsøg i alt	0	0	-	-
3 Produktudvikling i alt	0	0	-	-
4 Rådgivning i alt	0	0	-	-
5 Uddannelse i alt	0	0	-	-
6 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
7 Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
8 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
9 Kontrol i alt	0	0	-	-
10 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
11 Medfinansiering af initiativer under EU- programmer i alt	0	0	-	-
Tilskud til formål i alt	10.091	6.042	100	-40,1

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Økologisk Landsforening i alt	5.570	4.906	55	-11,9
2 Landbrug & Fødevarer i alt	2.691	803	27	-70,2
3 Producentensammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark) i alt	664	203	7	-69,4
4 Food from Denmark i alt	1.166	130	12	-88,9
Tilskud i alt	10.091	6.042	100	3,0

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål og tilskudsmodtager

3. Særlig pulje: National Afsætningsfremme

Beløb i 1.000 kr.	Ændrings- budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
	A	B	C	D

Samlede tilskud fordelt på formål

1 Afsætningsfremme i alt	14.388	12.936	100	-10,1
2 Forskning og forsøg i alt	0	0	-	-
3 Produktudvikling i alt	0	0	-	-
4 Rådgivning i alt	0	0	-	-
5 Uddannelse i alt	0	0	-	-
6 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
7 Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
8 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
9 Kontrol i alt	0	0	-	-
10 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
11 Medfinansiering af initiativer under EU- programmer i alt	0	0	-	-
Tilskud til formål i alt	14.388	12.936	100	2,7

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Økologisk Landsforening i alt	7.843	7.657	59	-2,4
2 Landbrug & Fødevarer i alt	1.763	1.480	11	-16,1
3 Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	1.413	1.324	10	-6,3
5 Producentensammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød (FØKS) i alt	726	726	6	0,0
4 Forbrugerrådet, Tænk i alt	833	599	5	-28,1
7 Dansk Vegetarisk Forening (DVF) i alt	399	399	3	0,0
6 Hotel- og Restaurantskolen i alt	515	339	3	-34,2
9 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	298	298	2	0,0
8 Frugtformidlingen i alt	398	114	1	-71,4
10 Zealand Business College i alt	200	0	-	-100,0
Tilskud i alt	14.388	12.936	100	2,7

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

Anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål og tilskudsmodtager

4. Særlig pulje: Viden & Kompetencer

Beløb i 1.000 kr.	Ændrings- budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
	A	B	C	D

Samlede tilskud fordelt på formål

1 Afsætningsfremme i alt	0	0	-	-
2 Forskning og forsøg i alt	0	0	-	-
3 Produktudvikling i alt	0	0	-	-
4 Rådgivning i alt	8.387	4.628	100	-44,8
5 Uddannelse i alt	0	0	-	-
6 Sygdomsforebyggelse i alt	0	0	-	-
7 Sygdomsbekæmpelse i alt	0	0	-	-
8 Dyrevelfærd i alt	0	0	-	-
9 Kontrol i alt	0	0	-	-
10 Særlige foranstaltninger i alt	0	0	-	-
11 Medfinansiering af initiativer under EU- programmer i alt	0	0	-	-
Tilskud til formål i alt	8.387	4.628	100	14,8

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Økologisk Landsforening i alt	2.433	2.203	48	-9,5
2 Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	5.294	1.918	41	-63,8
3 Landbrug & Fødevarer i alt	436	283	6	-35,1
4 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	224	224	5	0,0
Tilskud i alt	8.387	4.628	52	14,8

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

1. Fondens ordinære pulje

Beløb i 1000 kr.	Ændringsbudget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note			

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Økologisk Landsforening i alt		3.903	3.450	
Forskning og forsøg				
1	Recirkulering – fra affald til bedre økologisk næringsstofforsyning	700	676	\$4
2	InTRÆgrer 3.0 – integration af træer i økologisk landbrug	650	621	\$4
3	Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST)	383	147	\$4
4	Carbon-Farm – Bæredygtige dyrkningssystemer i landbrug	291	253	\$4
Forskning og forsøg i alt		2.024	1.697	
Rådgivning				
5	Styr på den økologiske jordfrugtbarhed	734	680	\$2
6	Næringsstofforsyning til højere udbytter (NutHY)	303	278	\$2
7	Topkvalitet i økologiske spisekartofler	200	183	\$2
8	KalvVedKo /Mother-bonded calf rearing in organic dairy farming	80	80	\$2
9	Alternative innovative dyrkningssystemer i landbruget	62	35	\$2
Rådgivning i alt		1.379	1.256	
Afsætningsfremme				
10	Økodag 2020	500	497	\$6
Afsætningsfremme i alt		500	497	
Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt		3.762	3.070	
Rådgivning				
11	Mere biogasgødning til økologiske bedrifter	500	309	\$2
12	Klimavenlig afgræsning i den økologiske mælkeproduktion	450	317	\$2
13	Økologer som naturhåndværkere	400	338	\$2
14	Nyttedyr i økologisk raps og hestebønne	300	300	\$2
15	Økologiske grise i harmoni med arealet	275	268	\$2
16	Hundrede procent danskfodrede økohøner og kyllinger	250	239	\$2
17	Økologisk Markdag	200	173	\$2
Rådgivning i alt		2.375	1.944	
Forskning og forsøg				
18	Økologiske markforsøg til udvikling af økologien	1.124	903	\$4
19	Kortlægning af smittepres i økologisk svineproduktion	263	223	\$4
Forskning og forsøg i alt		1.387	1.126	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

1. Fondens ordinære pulje

Beløb i 1000 kr.	Ændringsbudget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note			
Aarhus Universitet i alt	1.786	1.786	
Forskning og forsøg			
20 Græsmælk	600	600	§4
21 Kortlægning af dansk økologisk mejerimælk - Danmilk	469	469	§4
22 Udvikling af økologiske mælkeproduktionssystemer med forlænget ko-kalv-samvær i mælkefodringsperioden	523	523	§4
23 Bekæmpelse af snudebiller i økologisk hvidkløverfrø	194	194	§4
Forskning og forsøg i alt	1.786	1.786	
Landbrug & Fødevarer i alt	1.200	622	
Afsætningsfremme			
24 Økologi på uddannelser	950	540	§6
Afsætningsfremme i alt	950	540	
Uddannelse			
25 Økoboost til fremtidens landmænd	250	82	§2
Uddannelse i alt	250	82	
Center for Frilandsdyr K/S i alt	335	299	
Forskning og forsøg			
26 Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (ROBUST)	135	135	§4
27 Klimaneutral økologi på små økologiske jordbrug	200	164	§4
Forskning og forsøg i alt	335	299	
HortiAdvice i alt	300	265	
Rådgivning			
28 Kom godt i gang med økologiske blåbær og stikkelsbær	300	265	§2
Rådgivning i alt	300	265	
Ecoviden i alt	271	263	
Rådgivning			
29 Faglig guide til økologiske planteavlere	271	263	§2
Rådgivning i alt	271	263	
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	254	186	
Rådgivning			
30 Klogere på biodynamiske principper og praksis - kurser for landmænd, medarbejdere og konsulenter	254	186	§2
Rådgivning i alt	254	186	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

1. Fondens ordinære pulje

Beløb i 1000 kr.	Ændringsbudget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Note			
Hegnsholt i alt	234	150	
Rådgivning			
31 Recirkulering mellem land og by	234	150	§2
Rådgivning i alt	234	150	
Økologisk VKST i alt	55	55	
Rådgivning			
32 Dyrkningsvejledning for økologiske æbler og pærer	55	55	§2
Rådgivning i alt	55	55	
Puljen i alt	12.100	10.146	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

2. Særlig pulje: Eksportfremme

Beløb i 1000 kr.	Ændrings-budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note			

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Økologisk Landsforening i alt		5.570	4.906	
Afsætningsfremme				
1	BioFach 2020 – succes med økologisk eksport via en mangfoldig økologisk fællesstand	2.361	2.361	DMG
2	Branding som døråbner for økologisk vækst på eksportmarkedet	1.493	1.493	§6
3	PLMA – centrum for samtale og videndeling om private label og økologi	758	176	DMG
4	God-bedre-bedst økologisk kvalitet til eksport	600	519	§6
5	BioFach – forprojekt til 2021	358	357	DMG
Afsætningsfremme i alt		5.570	4.906	
Landbrug & Fødevarer i alt				
Landbrug & Fødevarer i alt		2.691	803	
Afsætningsfremme				
6	Deltagelse og markedsføring af økologiske produkter på BioFach China 2020	661	114	DMG
7	Markedsfremstød til Japan – muligheder for økologisk eksport til det japanske marked	545	218	§6
8	Økologieksport for en milliard – ny dansk kinesisk samarbejdsaftale	459	118	§6
9	Fremstød i italien for økologiske fødevarer	400	81	DMG
10	Udvikling af økologisk eksport til Finland	335	78	DMG
11	Fremstød i italien for økologiske fødevarer (2019-projektforængelse)	291	194	§6
Afsætningsfremme i alt		2.691	803	
Food from Denmark i alt				
Food from Denmark i alt		1.166	130	
Afsætningsfremme				
12	Markedsføring af dansk økologi på SIAL Paris 2020	671	130	DMG
13	Markedsføring af dansk økologi på verdens største private label messe – PLMA Amsterdam 2020	495	0	DMG
Afsætningsfremme i alt		1.166	130	
Producersammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark) i alt				
Producersammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark) i alt		664	203	
Afsætningsfremme				
14	To Japan from Denmark – eksportfremstød af danske økologiske fødevarer til Japan	664	203	DMG
Afsætningsfremme i alt		664	203	
Puljen i alt		10.091	6.042	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

3. Særlig pulje: National afsætningsfremme

Beløb i 1000 kr.	Ændrings-budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note			

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Økologisk Landsforening i alt	7.843	7.657	
Afsætningsfremme			
1 Ø-mærket 30 år	2.441	2.410	\$6
2 De Økologiske Spisemærker – ansvar for klimaet	2.099	2.072	\$6
3 Økologi på høj- og efterskoler	1.143	1.120	\$6
4 Økologi 3.0 – Den økologiske vej til bæredygtighed	1.058	1.032	\$6
5 Flere kvalitetsdimensioner i det økologiske vareudbud i Danmark	600	529	\$6
6 Red bierne! Vælg økologi	502	494	\$6
Afsætningsfremme i alt	7.843	7.657	
Landbrug & Fødevarer i alt	1.763	1.480	
Afsætningsfremme			
7 Økologiens styrkepositioner - til danskerne i anledning Ø-mærkets 30 års jubilæum	341	341	\$6
8 Afsætning af økologisk grønt til foodservice	581	475	\$6
9 Økologiske race- og specialgrise	660	633	\$6
10 Mere økologi hos slagterne – indsats hos supermarkeds- og privatslagtere	181	31	\$6
Afsætningsfremme i alt	1.763	1.480	
Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt	1.413	1.324	
Afsætningsfremme			
11 Fremme af økologi og bæredygtighed i foodservice-sektoren	713	699	DMG
12 Mersalg af økologisk kylling via faglig og fængende oplysning	700	625	\$6
Afsætningsfremme i alt	1.413	1.324	
Forbrugerrådet, Tænk i alt	833	599	
Afsætningsfremme			
13 Økologi Fordi	833	599	\$6
Afsætningsfremme i alt	833	599	
Producentsammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød (FØKS) i alt	726	726	
Afsætningsfremme			
14 SOfari – Mere øko-gris i danskernes indkøbskurv	726	726	\$6
Afsætningsfremme i alt	726	726	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

3. Særlig pulje: National afsætningsfremme

Beløb i 1000 kr.	Ændrings-budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note			
Hotel- og Restaurantskolen i alt	515	339	
Afsætningsfremme			
15 Økologisk charcuterie – fra håndværk til højværdiproduktion	515	339	§6
Afsætningsfremme i alt	515	339	
Dansk Vegetarisk Forening (DVF) i alt	399	399	
Afsætningsfremme			
16 Fremme af økologiske vegetariske produkter hos producenter, grossister og food service	399	399	DMG
Afsætningsfremme i alt	399	399	
Frugtformidlingen i alt	398	114	
Afsætningsfremme			
17 Bønnemøder – fremtidens økologiske måltid	398	114	§6
Afsætningsfremme i alt	398	114	
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt	298	298	
Afsætningsfremme			
18 Afsætning af biodynamisk kød med klimaaspekter, gastronomi og bedriftshelhed	298	298	§6
Afsætningsfremme i alt	298	298	
Zealand Business College i alt	200	0	
Afsætningsfremme			
19 Økologi på Danmarks største slagteriskole	200	0	DMG
Afsætningsfremme i alt	200	0	
Puljen i alt	14.388	12.936	

Fonden for økologisk landbrug - Regnskab 2020

4. Særlig pulje: Viden & Kompetence

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings-budget 2020 (ikke revideret)	Regnskab 2020	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
------	------------------	--	---------------	--

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Landbrug & Fødevarer, SEGES i alt		5.294	1.918	
Rådgivning				
1	Omlægningstjek og kompetenceopbygning til nye økologiske landmænd	3.723	831	§§2+3
2	Omlægningstjek i boringsnære beskyttelsesområder	490	60	§3
3	Omlægningstjek – viden og kompetencer indenfor økologisk landbrugsproduktion	913	899	§§2+3
4	Bæredygtighedstjek for nyomlagte bedrifter	168	128	§3
Rådgivning i alt		5.294	1.918	
Økologisk Landsforening i alt		2.433	2.203	
Rådgivning				
5	Omlægningstjek hos primærproducenter	1.943	1.715	§3
6	Omlægningstjek til beskyttelse af drikkevandsressourcer	490	488	§3
Rådgivning i alt		2.433	2.203	
Landbrug & Fødevarer i alt		436	283	
Rådgivning				
7	Økologisk omlægningstjek af SMVér	436	283	DMG
Rådgivning i alt		436	283	
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt		224	224	
Rådgivning				
8	Biodynamiske omlægnings-, fastholdelses- og bæredygtighedstjek	224	224	§3
Rådgivning i alt		224	224	
Puljen i alt		8.387	4.628	

Fonden for økologisk landbrug - Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019	Regnskab 2020
INDTÆGTER:					
Overført fra forrige år	48.025	39.685	35.533	35.926	38.888
Produktionsafgifter	0	0	0	0	0
Promillemidler	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Særbevilling og anden indtægt	33.000	30.002	30.038	31.059	30.215
Renter	-233	-216	-164	-87	-201
I. Indtægter i alt	90.792	79.471	75.407	76.898	78.902
UDGIFTER:					
Samlede tilskud fordelt på formål					
Afsætningsfremme	29.694	26.906	24.936	23.378	20.015
Forskning og forsøg	7.499	4.821	4.942	5.581	4.908
Produktudvikling	0	0	0	0	0
Rådgivning	9.333	9.203	7.266	7.341	8.747
Uddannelse	672	273	346	259	82
Sygdomsforebyggelse	0	0	0	0	0
Sygdomsbekæmpelse	0	0	0	0	0
Dyrevelfærd	282	0	0	0	0
Kontrol	0	0	0	0	0
Særlige foranstaltninger	0	0	0	0	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	2.962	1.971	849	35	0
II. Udgifter til formål i alt	50.442	43.174	38.339	36.594	33.752
Fondsadministration					
Fondsadministration - særpuljer	421	464	471	366	365
Revision	165	127	184	141	194
Advokatbistand	8	88	42	38	46
Effektvurdering	71	82	76	1	6
Ekstern projektvurdering	0	0	0	0	0
Bestyrelseshonorar/befordringsgodtgørelse	0	3	369	370	363
Tab på debitorer	0	0	0	500	0
III. Administration i alt	665	764	1.142	1.416	974
IV. Udgifter i alt	51.107	43.938	39.481	38.010	34.726
Overførsel til næste år	39.685	35.533	35.926	38.888	44.176
Overførsel til næste år i pct. af årets udgift	77,7	80,9	91,0	102,3	127,2

Fonden for økologisk landbrug - Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019	Regnskab 2020
------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Supplerende oplysninger:

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

1 Økologisk Landsforening	20.752	18.964	17.985	16.409	18.216
2 Landbrug & Fødevarer, SEGES	10.759	6.931	6.109	5.176	6.312
3 Landbrug & Fødevarer	6.393	6.849	6.885	6.862	3.188
4 Aarhus Universitet	783	538	745	1.816	1.786
5 Producentensammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød (FØKS)	766	762	753	700	726
6 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug	274	568	585	282	708
7 Forbrugerrådet Tænk	0	0	0	0	599
8 Dansk Vegetarisk Forening (DVF)	0	0	0	382	399
9 Hotel - og Restaurantskolen	0	0	0	0	339
10 HortiAdvice	0	0	0	0	265
11 Ecoviden	0	0	0	0	263
12 Center for Frilandsdyr (tidl.Udviklingscenter for Husdyr på Friland)	1.738	552	398	230	299
13 Producentensammenslutningen Bio Aus Dänemark	391	483	0	901	203
14 Hegnsholt	225	0	0	0	150
15 Food from Denmark	0	483	0	956	130
16 Frugtformidlingen	0	0	0	287	114
17 Økologisk VKST	0	0	0	226	55
- Organic by Nørskov / NewNordica ApS	0	483	339	1.282	0
- Randers Regnskov	0	0	0	481	0
- Zealand Business College	0	0	0	531	0
- NORM IVS	0	405	161	73	0
- Fonden Københavns Madhus	328	2.770	2.809	0	0
- Agrologica	500	500	500	0	0
- By Land Gro	0	0	320	0	0
- Danmarks Biavlforening	286	257	272	0	0
- GartneriRådgivningen a/s	300	300	253	0	0
- Velfærdsdelikatesserne, UHF	0	0	225	0	0
- Producentensammenslutningen Sønderjysk Økologi	0	514	0	0	0
- Producentforeningen De Økologiske Gårdbutikker	0	450	0	0	0
- SØRIS A/S	0	355	0	0	0
- Hans Henrik Thomsen	174	325	0	0	0
- Børnehuset Bakkebo	0	250	0	0	0
- Økologisk Rådgivning	0	159	0	0	0
- Producentensammenslutningen Økologi Nord	301	112	0	0	0
- Kernegaarden Fejø	35	78	0	0	0
- Havredal Praktiske Uddannelser	167	46	0	0	0
- Seerupgaard Udvikling	181	40	0	0	0
- Producentforeningen Organic Denmark	1.386	0	0	0	0
- Syddansk Økologi, Syddansk Kvæg	519	0	0	0	0
- Københavns Universitet	508	0	0	0	0
- Naturmælk amba	458	0	0	0	0
- Thise Mejeri	385	0	0	0	0
- Landsforeningen Praktisk Økologi	329	0	0	0	0
- Producentforeningen De Økologiske Gårdbutikker	289	0	0	0	0
- Smag på Landskabet	267	0	0	0	0

Fonden for økologisk landbrug - Opgørelse over de seneste 5 regnskabsår

Beløb i 1000 kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Regnskab 2018	Regnskab 2019	Regnskab 2020
- Danish Food & Trading Company	260	0	0	0	0
- Helge Bülow	240	0	0	0	0
- Ostebørsen	234	0	0	0	0
- Økogårdene Skjern Enge	203	0	0	0	0
- Lejre Grøntsagskonsortium	197	0	0	0	0
- Blakgården	196	0	0	0	0
- Danmarks Tekniske Universitet	194	0	0	0	0
- Comida Fødevarerådgivning	175	0	0	0	0
- Halkær Kro og Madhus	126	0	0	0	0
- Landboforeningen Gefion, Økologisk rådgivning	62	0	0	0	0
- Landboforening Syd	61	0	0	0	0
I alt	50.442	43.174	38.339	36.594	33.752

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Fondens ordinære pulje

Note 1. Recirkulering – fra affald til bedre økologisk næringsstofforsyning

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektet skal øge gødningsforsyningen og skabe mulighed, incitament og engagement til effektiv og bæredygtig recirkulering af næringsstoffer mellem borger og økologisk landmand.

AP1: Fra husholdningsaffald til gødningsprodukt

- Analyse og beskrivelse af en Østjysk case med opgørelse af KOD og anden biomasse og potentialet for recirkulering af KOD, husdyrgødning og anden biomasse.
- Scenarie og effektberegning af afgrøde- og gasudbytter ved øget recirkulering og gødningsforsyning på bl.a. beregning af næringsstofbalance, udbytte og økonomi i økologiske planteavl.
- Beskrivelse af en recirkuleringsmodel på grundlag af forsøg, erfaringer og beregninger Østjysk casestudie vedr. biomassegrundlag, næringsstofbehov og kvalitet med løsninger, som kan implementeres i andre områder af landet med tilsvarende behov.
- Analyser af biogas-, energi og gødningsproduktion samt mulighed for værdiskabelse på grundlag af biomassegrundlag.
- Analyse af gødning og visuelle vurderinger i markforsøg for undersøgelse af gødningens kvalitet og indhold af fysiske urenheder, herunder særligt plast/mikroplast.
- Opgørelse af potentielle miljøeffekter ved energiproduktion og bedre gødningsudnyttelse, samt mulighed for opskalering.

AP 2 Markforsøg – gødningsværdi af KOD

- Gennemførelse af markforsøg på fire lokaliteter mhp. at undersøge næringsstofindhold og gødningsværdi af KOD i realistisk blandingsforhold med anden biomasse bl.a. husdyrgødning.

AP 3 Recirkulering af andre organiske restprodukter

- Analyse af tilgængelighed, anvendelse og barrierer herfor af andre organiske rest- og affaldsprodukter der enten allerede findes i bilag 1 i 'Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion' og produkter, der forventes at optages i bilaget og restprodukters potentiale.

AP 4 Formidling, initiativ, igangsætning og rådgivning

- Informationsmateriale til landmænd, kommuner og affaldsselskaber, om recirkulering af organisk affald til økologisk og konventionel produktion.
- Faglige webinarer for landmænd med fokus på synliggørelse af værdien af bioforgasset gødning, lokale muligheder for recirkulering af organisk affald.
- Dialogmøde med repræsentanter fra recirkuleringskæden, for at skabe fælles forståelse for udfordringer og synliggøre udviklingspotentialer.
- Formidling og demonstration af projektresultater i artikler i landbrugsfaglige medier, trykte- og sociale medieplatforme samt i indlæg ved faglige arrangementer og demonstrationer af markforsøg.

Note 2. InTRÆgrer 3.0 – integration af træer i økologisk landbrug

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formål: At kunne anvise et nyt økologisk produktionssystem i skovlandbrug med en mere robust økonomi, mindre klimabelastning samt højere biodiversitet.

Projektet er inddelt i tre arbejdsplaner (AP1-3), som vil generere og formidle viden, der anviser veje til integration af træer og buske i den økologiske produktion med økonomiske, klima- og biodiversitetsmæssige gevinster. I AP1 videreføres arbejdet med værterne fra to foregående projekter gennemført af Økologisk Landsforening, "InTRÆgrer", for at følge og formidle resultater fra de etablerede systemer. Arbejdsplan 2 indbefatter netværksetablering, kortlægning af eksisterende skovlandbrug samt formidling af praktiske erfaringer med skovlandbrug i Danmark, mens AP3 fokuserer på afsætningskanaler og -strategier for skovlandbrugsprodukter.

Arbejdsplan 1 (AP1): Opfølgning og opsamling af erfaringer fra etablerede skovlandbrugsværter

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

1. Løbende opfølgning på etablerede skovlandbrug, herunder eventuel opdatering af hegning og øvrigt vedligehold.

Arbejdsplan 2 (AP2): Netværksetablering, kortlægning af eksisterende skovlandbrug og formidling af praktiske erfaringer

1. Kortlægning af eksisterende skovlandbrug i Danmark (Danmarkskort opdateres)
2. Etablering af en platform til interaktion og kommunikation. Platformen bygger videre på den nystartede netværksgruppe for skovlandbrug på Facebook, og der deles 20 opslag i gruppen
3. Et netværksmøde for etablerede skovlandbrugspraktikere og interesserede landmænd
4. Åbent-hus-arrangementer hos to etablerede skovlandbrugspraktikere
5. Udarbejdelse af et Skovlandbrugskatalog indeholdende bl.a.: tre faktaark om praktiske aspekter ifm. skovlandbrugsetablering/drift (+ afsætningsmæssigt materiale - se AP3)
6. Udarbejdelse af tre videoer omhandlende praktiske erfaringer med skovlandbrug (målgruppe: landmænd)
7. Formidling af produktionsformen til landmænd/rådgivere gennem et webinar
8. To faglige artikler i avisen Økologisk Landbrug

Arbejdsplan 3 (AP3): Afsætningsfremme af skovlandbrugsprodukter

1. Videreudvikling af strategi for skovlandbrugsprodukter til konsum, herunder formidling af produktionsformens fordele til forbrugere
  2. Kortlægning af afsætningskanaler for skovlandbrugsprodukter
  3. Udarbejdelse af storytelling for produktionsformen og udvikling af skabelon for formidling af produkternes merværdi
  4. Udarbejdelse af et faktaark om skovlandbrug (målgruppe: foodservicesektoren/forbrugere)
- Ovenstående fire aktiviteter samles i det førnævnte Skovlandbrugskatalog.
5. Udarbejdelse af to videoer om skovlandbrug og skovlandbrugsprodukternes merværdi for aftagere

---

Note 3. Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (RO-BUST)

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål er at udvikle, undersøge og udbrede skovlandbrug i Danmark. Projektet har følgende målsætninger: 1) At dokumentere effekten af skovlandbrug på: C-lagring i jord og vedmasse, N-udvaskning, naturværdi, konkurrence med afgrøder, foderværdi af løvbiomasse og dyrevelfærd, 2) At udvikle, etablere og demonstrere skovlandbrugssystemer på bedrifter med planteavl og mælkeproduktion, 3) At belyse forretningspotentialer af skovlandbrug, 4) At modellere effekterne af at udbrede skovlandbrug i større skala.

Projektets aktiviteter

AP1: Erfaringsindsamling og netværk: - 1.1 Planlægning af national skovlandbrugsskole - 1.2 Afholdelse af ét internationalt netværksmøde

AP2: Forsøg i etablerede skovlandbrug: - Identificere forsøgslokaliteter - Planlægge forsøg i eksisterende skovlandbrug - Deltage i workshop vedr. valg af løvbiomasse

AP3: Etablering af nye skovlandbrug:

AP3.1: Baseline: - Identificere arealer til etablering af skovlandbrug og baselinemåling - Planlægge dataindsamling ifm. baselinemålinger

AP3.2: Design: - Påbegynde udviklingen af designet af de nyetablerede skovlandbrugssystemer hos fire landmandspartnere

AP4: Forretningspotentialer: - Diskutere mål for forretningsgrupper - Fastlægge tidsplan for aktiviteter og leverancer

AP6: Vidensdeling: - 6.8 Udvikle og udgive projekthjemmeside - Skrive en fagartikel fagblad - Lave kommunikationsplan - Formidle til samfundet og landmænd om projektet

---

Note 4. Carbon-Farm – Bæredygtige dyrkningssystemer i landbrug

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet er at udvikle, undersøge, implementere og udbrede bæredygtige dyrkningssystemer i Danmark. Dyrkningssystemerne skal bevare og opbygge jordens frugtbarhed i både konventionelt og økologisk landbrug.

Projektet er delt op i følgende arbejdsplaner med den ansvarlige part nævnt i parentes. Det er kun arbejdsplan 1.1 og 3, som er medfinansieret.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

AP 1: Bæredygtige dyrkningssystemer.

AP 1 er opdelt i fire under-arbejds pakker:

AP 1.1 Udvikling og afprøvning af bæredygtige dyrkningssystemer (ØL)

AP 1.2 Agronomiske og miljømæssige effekter (AU Agro-Økologi)

AP 1.3 Dyrkningssystemernes effekter på biodiversitet (AU-BioScience)

AP 1.4 Kvantificering af effekten af dyrkningssystemer til opbygning af jordens kulstofpulje (KU-Institut for Plante- og Miljøvidenskab)

AP 2: Udvikling af maskintekniske løsninger (FRDK) AP 3: Projektledelse, formidling og implementering (ØL)

AP1.1 Udvikling og afprøvning af bæredygtige dyrkningssystemer. CarbonFarm dyrkningssystemerne udvikles og afprøves i store forsøgsplots i markerne hos de fire landmænd, som deltager i projektet - to økologiske og to konventionelle. Forsøgene pågår stadig således, der er tilsået og gennemføres forsøg ind i 2021. Der indgår fire forsøgsbehandlinger i forsøgene, som afprøves på alle fire bedrifter. Det er pløjning som reference i forsøgsled 1 og reduceret jordbearbejdning og Conservation Agriculture i forskellige grader i de øvrige forsøgsled. I forsøgene er der monitoreret sygdomme, ukrudt og skadedyr. Forsøgene danner det vigtige grundlag for undersøgelser af effekter af dyrkningssystemerne, som udføres af Københavns Universitet og Aarhus Universitet i arbejds pakke 1.2-1.4. Endvidere bruges forsøgene som grundlag for deling og implementering af den opnåede viden gennem bl.a. markdemonstrationsdage hos de deltagende bedrifter og i er-fagruppearrangementer.

AP 3. Der er stor interesse for projektet. Der er holdt indlæg om forsøg og ved forskellige arrangementer bl.a. en mark-dag i juni og world soil day 2020. Arbejdet med en værktøjskasse for CA er fortsat og afsluttes i 2021. Projektgruppen har holdt koordinerende projektmøder for at sikre fremdrift og koordination i projektet.

Note 5. Styr på den økologiske jordfrugtbarhed

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål er at øge udbyttet i økologisk planteproduktion ved målrettet fokus på livet i jorden.

Projektets aktiviteter:

- Jordprøver udtaget til analyse med de undersøgte metoder på samme tidspunkt i 2020 som i 2019, for at have et godt sammenligningsgrundlag.
- Deltagelse i Rodens Dag på Københavns Universitet.
- Kataloger inkl. dyrkningshistorik for de fem bedrifter udarbejdet i 2019 er udbygget og forbedret i 2020.
- Handlingsplan for hver bedrift er udarbejdet, baseret på den analyse, der er foretaget.
- Vi har fået udarbejdet en uvildig videnskabelig vurdering af Albrecht-analysen og Solvita Soil testen.
- Der er foretaget en uvildig videnskabelig vurdering af de to mikroskopyliser, vi har fået lavet i projektet.
- Planlægning og afholdelse af jordbundsværksteder for landmænd og konsulenter.

Note 6. Næringsstofforsyning til højere udbytter (NuthY)

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål: At øge udbyttet og ressourceeffektivitet i økologisk planteproduktion ved målrettet og helhedsorienteret optimering af næringsstofforsyningen og effektiv implementering i praksis.

Projektets aktiviteter:

Afrapporteringen vedrører AP5:

Planlægning og afholdelse af workshops for forskere, konsulenter og landmænd.

Udarbejdelse og udsendelse af to spørgeskemaer, til henholdsvis konsulenter og landmænd.

Databehandling og -fremstilling for hvert af de to spørgeskemaer.

Udgivelse af artikler.

Udarbejdelse af manual til HighCrop værktøjet Oekomark.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Note 7. Topkvalitet i økologiske spisekartofler

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål: At styrke forudsætningerne for at øge afsætning og udbytter af økologiske spisekartofler gennem dialog mellem produktions- og afsætningsled og øget kundekendskab til de særlige fordele ved at købe danske økologiske spisekartofler.

AP 1: Øget dyrkningssikkerhed i produktionen

Der er gennemført og formidlet et litteraturstudie af videnskabelig litteratur om økologiske spisekartoflers klimaaftryk sammenlignet med andre fødevarer og konventionelle fødevarer. I samarbejde med konsulenter og avlere er der i ERFA-gruppe etableret to værkstedsarealer, hvor der er gennemført afprøvning med hhv. bejdsemidlerne Proradic og Seranade og placering af de tre gødningstyper: Fertikal, Øgro og gylle. Gruppen har løbende sparet om dyrkningsfaglige emner som sortsvalg, optimal forspiring, gødskning, læggemateriale og håndtering af skimmel. Resultater fra afprøvnings- og dyrkningsfaglige emner blev formidlet ved et åbent arrangement for interesserede i hele kartoffelkæden, som blev afholdt på Gram Slot med fremvisning af virksomhedens kartoffelproduktion. Dyrkningsfaglige resultater er ligeledes udmøntet i en dyrkningsvejledning. Erfagrupper har samarbejdet med projektet ved at bidrage til at indsamle og formidle faglig viden til og fra projektet og ikke mindst sparre med fagpersoner i hele afsætningskæden fra avlere til køkkenpersonale, der ligeledes har været tilknyttet projektet i hele projektperioden.

AP 2: Sammenhæng mellem produktion og marked

Med baggrund i aktiviteter i projektets øvrige arbejdsplaner blev der afholdt såvel virtuelle som fysiske møder med Økologisk Landsforening og projektets tilknyttede fageksperter af avlere, rådgivere, pakkerier og køkkenprofessionelle. Herved er udvekslet erfaringer, holdninger, viden og løsninger på udfordringer i hele kartoffelkæden. Konkret blev der ved en plantefaglig kartoffeldag og to planlagte økologiske kartoffelkurer i hhv. Nordjylland og København ved oplæg og projektmateriale målrettet såvel primærproducenter som aftagere, drøftet viden og udfordringer og skabt overblik over potentiale og udbud af danske økologiske spisekartofler og deres variationen i f.eks. smag og anvendelsesmuligheder over sæsonen.

AP 3: Øget samarbejde mellem avlere, rådgivere og pakkerier

Med baggrund i projektets resultater, analyser, dyrkningsvejledninger, sortsoversigt, brancheanbefaling, klimapåvirkning, faktaark og markedsnotat er der formidlet viden og drøftet økologiske spisekartofler med fagfolk fra avl, rådgivning, pakkerier, grossistled og professionelle køkkener. Herved er der skabt forum for at mødes på tværs af kartoffelkæden, og gå i dialog og dele faglig viden og udfordringer, centreret om kartofler. Ligeledes er der skabt adgang til flere økologiske kartoffelsorter ved at animere en af de centrale foodservice-virksomheder på det danske marked til at føje alle kartoffelsorter på projektets sortoversigt til dets sortiment.

AP4: Vidensudveksling og demonstration

I projektperioden er der løbende formidlet information via Økologisk Landsforeningens platforme og på okologi.dk. Desuden er resultater, erfaringer og metoder formidlet bredt i forbindelse med det åbne arrangement med demonstration af best practice.

Note 8. KalvVedKo /Mother-bonded calf rearing in organic dairy farming

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål er at udvikle nye robuste og innovative systemer for opdræt af kalve i mælkefodringsperioden i økologiske mælkeproduktioner med ko-kalv-opdræt.

- AP5 Formidling og facilitering af fremtidig implementering.
Der er gennemført møder for mælkeproducenter, der arbejder med ko og kalv sammen eller gerne vil vide mere. Møderne fortsætter i 2021.
- Der er i samarbejde med ICROFS indsamlet og formidlet information og nyheder fra projektet til Økologisk Landsforenings hjemmeside.
- Der er produceret og formidlet video-materiale, der viser praktiske erfaringer fra de deltagende besætninger.
- Der er sammen med partnere fra Organic RDD-projektet KalveVedKo udarbejdet flere artikler til relevante tidsskrifter og information til nyhedsbreve.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Note 9. Alternative innovative dyrkningssystemer i landbruget

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formål: At etablere og drive netværk for landmænd med hurtig udveksling af viden om og erfaringer med alternative og innovative dyrkningssystemer i landbruget med henblik på at videreudvikle produktionen.

Projektets aktiviteter:

- Påbegyndt planlægning af studieture.
- Survey til planteavlskonsulenter, til identifikation af innovative løsninger i det økologiske landbrug.
- Identifikation af innovative dyrkningssystemer igennem bedriftsbesøg og udvidelse af kataloget med relevante systemer og tiltag.
- Deltagelse i Plantekongres 2020.
- Deltagelse i forsker-seminar om sund jord.
- Deltagelse i vitaliseringskursus.
- Deltagelse i mark-demo med robotrenser i roer.
- Planlægning og afholdelse af markmøde om mulighederne i pligtige efterafgrøder
- Produktion af film om samdyrkning af raps og kløver.
- Identifikation og deling af fagligt indhold om innovative dyrkningssystemer eller metoder i facebook-gruppen Frugtbar Landbrugsjord.

Note 10. Økodag 2020

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med Økodag er at øge forbrugernes viden om de værdier, der ligger bag den økologiske mælkeproduktion for derved at øge loyaliteten og salget af økologiske mejeriprodukter. Økodag skal ikke alene fastholde eksisterende kunder, men også rekruttere nye forbrugere, der er afgørende for, at kategorien vækster. Ligeledes er Økodag med til at knytte bånd mellem land og by.

Aktiviteter ØKODAG 2020

Indtil COVID-19s udbrud var 65 økologiske værtsgårde rekrutteret til Økodag, hvoraf otte var nye værter. Alle nye værter blev tilbudt et besøg fra Økologisk Landsforening. Der er afholdt fællesmøde for værterne. Mødet blev brugt til erfaringsudveksling. Derudover blev der afviklet tre workshops inden for emnerne: sikkerhed, fremtidigt tema og udvikling af Økodag.

Temaet for Økodag var 30-året for det røde Ø. På økodag.dk kunne forbrugerne læse om økologiens udvikling og projektet gennemførte en presseindsats i forhold til økologiens betydning for malkekoens dyrevelfærd. Der blev udviklet et grafisk univers til markedsføringen. Layoutet blev brugt på mælke-kartonner hos både Arla, Thise og Naturmælk. Derudover blev universet anvendt på sociale medier og i tilbudsaviser, som alle værter fik tilsendt til ophæng i lokalområdet. Der blev desuden udviklet nye banner og plakater, som alle værter modtog til at markedsføre Økodag. Der blev udviklet en toolbox med markedsføringsmateriale, som bl.a. detailhandlen kunne anvende i deres markedsføring af Økodag.

Pga. COVID-19 blev Økodag konverteret til et online formidlingsunivers. Universet bestod af mindre udsendelser, e-bøger og en øget markedsføringsindsats på sociale medier før og efter Økodag. For at styrke Økodags budskaber om økologi, dyrevelfærd og mælkeproduktion blev markedsførings- og kommunikationsindsatsen på sociale medier udvidet. I alt nåede indholdet fra den digitale kampagne (Facebook, annoncer, YouTube og website) 5.827.996 visninger/eksponeringer. Økodag blev afviklet som en digitalt event med livestreaming fra udvalgte gårde. Hjemmesiden økodag.dk blev forbedret i kraft af ændringen fra en fysisk til digital event. Forbedringerne er tekniske såvel som visuelle. Den digitale event blev markedsført via annoncer på display (Tv2, EB, BT, Berlingske, Seoghør, DBA) og YouTube.

På Økodag blev der livestreamet fra fire gårde. Hovedproduktionen foregik på én gård, hvor værtparret Anders og Katrine sikrede underholdning og økologi-formidling i børnehøjde indtil kørerne blev lukket ud kl. 12. Løbende blev der rapporteret fra tre andre gårde. Udsendelsen havde en varighed på 50 minutter, blev livestreamet via Facebook kanaler og er efterfølgende blevet tilgængelig på økodag.dk og YouTube.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Der blev gennemført en udvidet presseindsats. Det nye koncept for Økodag skabte øget opmærksomhed, og medier, radio og tv var repræsenteret på alle fire gårde. I alt opnåede Økodag 180 presseklip, hvor af 18 af klippene var i landsdækkende og/eller regionalt tv og radio fra de fire gårde. Efter Økodag blev der foretaget en forbrugeranalyse med fokus på forbrugernes oplevelse af det digitale koncept.

Note 11. Mere biogasgødning til økologiske bedrifter

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet er gennem kontakt og samarbejde med landets biogasanlæg, at øge adgangen til gødning til de økologiske bedrifter, for dermed at forbedre de økologiske udbytter og økonomi.

Delaktivitet 1: Aktuel status på biogasanlæg og deres biomasseforsyning:

Der er taget kontakt til flest mulige af landets 100 biogasanlæg, der omsætter gødning mv. fra landbruget. Fra 41 anlæg er der indsamlet svar om, hvilke biomasser de anvender og deres samarbejde med økologiske bedrifter. Besvarelsene er gjort op og formidlet i en rapport.

Delaktivitet 2: Løsningsmodeller for afgasset gødning til økologer.

Der er gennemført nærmere interviews med driftsledere på 18 udvalgte biogasanlæg og fire virksomheder, der formidler biomasse til biogasanlæggene. Muligheder og udfordringer i samarbejdet med økologer er belyst, og erfaringer og konklusioner er samlet i rapport.

Delaktivitet 3: Formidling af viden og løsninger for afgasset gødning til økologer:

Der er skrevet artikler om projektet og om biomasser der må bruges i anlæg, der leverer til økologiske bedrifter. Der er også givet input til et par faglige arrangementer og et kursus om biogasproduktion og økologisk jordbrug. Der udestår endnu en opsamling på en række spørgsmål om problemprodukter i forhold til økologisk gødning, udarbejdelse af vejledning til biogasanlæggene og formidling på faglige møder.

Note 12. Klimavenlig afgræsning i den økologiske mælkeproduktion

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan holistisk afgræsning påvirker græsudbytte, græskvalitet, mælkeydelse og klimabelastningen ved græs-baseret økologisk mælkeproduktion.

1. Vidensindsamling og erfaringer om konceptet holistisk afgræsning

Der er lavet litteraturstudie på eksisterende viden med særligt fokus på mælkeproduktion, græsmarksproduktion og græsmarksudbytte. Derudover er der lavet case-beskrivelse af to danske bedrifter der praktiserer holistisk afgræsning, samt afviklet opstartsworkshop med inspiration fra fagpersoner i Danmark der allerede arbejder med holistisk afgræsning.

2. Mælke- og græsmarksproduktion samt græskvalitet.

Der er udviklet en metode til bestemmelse af græsudbuddet ved holistisk afgræsning, som indebærer græs-klip før og efter afgræsning. Der er udvalgt to bedrifter, der praktiserer holistisk afgræsning. Der er indsamlet græsprøver efter den udviklede metode på de to bedrifter 10 gange i løbet af afgræsningssæsonen. Fem gange inden afgræsning og fem gange efter afgræsning. Græsprøverne er analyseret for at bestemme græskvaliteten og til bestemmelse af kørnes græsoptagelse. Derudover er der lavet "en-dags-foderkontroller" de dage der er udtaget græs-klip, som også giver et bud på kørnes græsoptagelse og græsmarksproduktionen.

3. Videns-udredning omkring kulstofindlejring ved holistisk afgræsning

Der er indsamlet data hos de to deltagende bedrifter omkring afgræsningssæsonen. Der er udtaget jordprøver fra en mark til bestemmelse af kulstofindholdet.

4. Vidensformidling

Der er gennemført formidling igennem case-beskrivelser, artikler, videoer og præsentationer.

Projektet er forlænget til 2021 for at få indsamlet de sidste data fra bedrifterne og for at få afviklet en workshop med eksperter om kulstofindlejring, samt litteraturstudiet på international publiceret litteratur omkring estimering af kulstofbinding og kulstofbinding ved holistisk afgræsning.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Note 13. Økologer som naturhåndværkere

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Projektets formål: Naturtjek giver de økologiske landmænd og deres rådgivere en fagligt robust metode, som giver dem flere handlemuligheder i forhold til naturhensyn, og samtidig løftes naturrådgivningen hos de lokale konsulenter.

Arbejdsplan 1: Afprøvning og demonstration

I projektets første år (2019) udarbejdede de tilknyttede rådgivere Naturtjek hos de deltagende økologiske landmænd. For at holde motivationen oppe hos landmændene og for at hjælpe med eventuelle spørgsmål i forbindelse med naturtiltag, så har hver rådgiver foretaget genbesøg i 2020, hvor Naturtjekket fra året før er blevet gennemgået.

Med det formål at udbrede kendskab til Naturtjek blandt økologi-rådgivere, har Naturtjekrådgiverne holdt oplæg for deres kollegaer i økologikontoret i deres respektive rådgivningsvirksomheder.

Der er lavet en interview-undersøgelse med det formål at lave en kvalitativ undersøgelse, der beskriver hvordan landmanden oplever Naturtjekken, hvordan det fungerer som formidlingsværktøj og hvordan det motiverer den gode naturindsats. Rådgiverne er ligeledes interviewet med henblik på at optimere Naturtjek-uddannelse og samle erfaring med landmænd og rådgiveres handlemønstre og motivationer. Nogle interviews er foregået ved genbesøgene hos landmændene, så turen rundt på bedriften kan medtages i undersøgelsen.

Som afslutning på den uddannelse, som de deltagende rådgivere påbegyndte i projektet første år, er der i 2020 blevet afholdt en fælles temadag, hvor erfaringer, spørgsmål og fremtid blev diskuteret. På temadagen fremlagde SEGES bl.a. den interview-undersøgelse, som baserede sig på data indsamlet fra landmænd og rådgivere.

Arbejdsplan 2: Formidlings- og implementeringsindsats

For at udbrede kendskabet til Naturtjek og projektet Økologer som naturhåndværkere, har vi haft fokus på formidling til et bredt publikum, som omfatter økologiske landmænd, rådgivere og offentligheden generelt. De lokale Naturtjek-rådgivere har afholdt markvandring hos værtslandmænd, hvor man på en rundtur på bedriften har diskuteret de forslag til naturindslag, som bliver givet i et Naturtjek. Der er desuden blevet afholdt forskellige oplæg. Formidlingen har desuden bestået af artikler om naturtiltag til økologiske fagblade.

Derudover har der været dialog med RISE-kontoret på SEGES, med henblik på at diskutere udvikling af biodiversitetsindikatoren, samt at udvikle indsigten i den videnskabelige evidens bag biodiversitet. Ligesom der har været en workshop med biodiversitetsforskere fra Aarhus Universitet med det formål at udvikle biodiversitetsindikatorer.

Note 14. Nyttedyr i økologisk raps og hestebønne

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet er at undersøge, hvordan de økologiske markudbytter i vinterraps og hestebønne kan stabiliseres med anvendelse af nyttedyr, og dermed bidrage til at øge arealet med hjemmeavlede fedt- og proteinafgrøder.

Projektets aktiviteter er inddelt i tre dele: (1) vidensindsamling, (2) afprøvning/demonstration og (3) formidlings- og implementeringsindsats.

Der har i projektets første år været lagt stor vægt på vidensindsamling og dannelse af netværk med fagpersoner. Den nyeste viden er fundet i dialog med forskere fra både Aarhus Universitet og Københavns Universitet og der er skabt kontakt til udenlandske forskere. Indsamling og registrering af ideer til tiltag/anbefalinger, der kan fremme populationer af naturlige fjender samt metoder til udbringning af nyttedyr er påbegyndt og har resulteret i første skriv til et inspirationskataloget som udgives i projektets sidste år (2022).

Som afprøvningsaktivitet er der i efteråret 2020 udbragt nyttedyr (rovbillen Atheta) til bekæmpelse af raps-

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

jordlopper i nyetableret vinterraps på Sydfyn. Rapsjordlopper, rovbiller og anden insektaktivitet blev monitoreret med sensorer. Rapsmarken blev udvalgt i samarbejde med en lokal rådgiver. Effekten af rovbillerne skal i 2021 vurderes ved at tælle antal larver i snittede rapsstængler.

Den største formidlingsaktivitet i projektets første år var afholdes af en markdemonstration i efteråret, hvor droneudbringning, sensorer og økologisk rapsdyrkning blev præsenteret og debatteret. Herfra blev der lavet to videoer og et opslag på SEGES Økologi Innovations Facebook-side.

Derudover er der lavet en artikel, som giver en faglig, konkret beskrivelse af problemstillingerne som projektet beskæftiger sig med, samt præsentation af dette års (2020) indsats.

Note 15. Økologiske grise i harmoni med arealet

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet er at finde miljøfaglige løsninger til den økologiske svineproduktion på friland, så der kan ske en tilpasning af produktionsrammerne under de nye miljøkrav til kvælstof og fosfor.

1. Samle og fortolke tidligere arbejder vedrørende udvaskning fra sofolde

Litteratur omhandlende udvaskning fra sofolde er gennemgået og udviklingsområder er identificeret. Effekten af beplantning i sofolde er vurderet. Hertil blev der trukket på kompetencer fra Skovskolen, Københavns Universitet, hvilket har bidraget med nye og meget relevante faglige vinkler.

2. Analysere de innovative bedrifter, der praktiserer en ny model for foldrotation

Via interview af landmænd er der indhentet erfaringer med at praktisere forskellige intervaller mellem at arealer bruges til folde.

3. Status over hvordan mobile hytter kategoriseres i miljøsammenhæng

Den komplicerede lovgivning vedr. mobile hytter er gennemgået og et illustrativ beregnings eksempel, der viser princippet for antal flytninger pr. dag, er præsenteret.

4. Formidling af handlingskataloget

Formidling er sket direkte til landmænd på møder.

Note 16. Hundrede procent danskfodrede økohøner og kyllinger

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet med projektet er at øge andelen af danske råvarer i foder til økologisk fjerkræ til et hundrede procent, for derved at gøre fjerkræproduktionen mere bæredygtig.

Delopgave 1: Kortlægning af egnede tilgængelige danske fodermidler

I delopgave 1 blev mængderne af de allerede eksisterende danske økologiske råvarer, der kan bruges til fjerkræ kortlagt. Nye højværdi proteinfodermidler som grøntprotein, insektmel, søstjernemel, hampefrø, mask m.fl. blev vurderet med hensyn til næringsstof indhold, - tilgængelighed og forventede priser.

Delopgave 2. Optimering og evaluering af 100% danske økologiske fjerkræfoderblandinger

I delopgave 2 blev der udviklet foderblandinger, der så tæt som muligt imødekommer de forskellige typer fjerkræes næringsstofbehov. For optimeringerne blev opstillet 3 forskellige scenarier a) Både eksisterende danske økologiske råvarer og importerede råvarer er til rådighed, b) Eksisterende danske råvarer og nye højværdi råvarer er til rådighed, c) Kun eksisterende danske økologiske råvarer er til rådighed.

Scenarie a. svarer til den nuværende situation hvor konklusionen er, at der kan fremstilles foderblandinger der dækker fjerkræets behov for næringsstoffer, men i alle blandinger er der overskud af protein, hvilket er uønsket. Under scenarie b. hvor der forudsættes adgang til nye alternative højværdi produkter, kunne der sammensættes blandinger, der er fuldstændig afbalancerede med hensyn til næringsstof indhold, men til gengæld er meget dyre. Under arbejdet med scenarie c. valgte vi at gå en smule på kompromis og forudsætte, at grøntprotein i nærmeste fremtid vil blive tilgængeligt i betydelig mængde. Ved at kombinere grøntprotein med rapskage, afskallet havre og fiskemel viste det sig muligt at tilføre de 100 procent danske foder-

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

blandinger tilstrækkelig protein af tilfredsstillende kvalitet til en overkommelig merpris. Derudover blev beregnet, hvilke mængder af danske økologiske råvarer, der vil blive brugt for, såfremt alt dansk økologisk fjerkræ skal fodres med 100% danske råvarer jf. de beregnede fodersammensætninger.

Der er skrevet to artikler og afholdt en workshop om anvendelse af hjemmeavlet foder til økofjerkræ. En videooptagelse af workshoppen er tilgængelig på SEGES hjemmeside.

Note 17. Økologisk Markdag

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet er at udvikle en landsdækkende økologisk markdag med første afvikling i 2022, hvor landmænd kan indsamle ny praksisorienteret viden med henblik på at styrke det økologiske håndværk og sikre økologiens konkurrencekraft.

I projektets første år er arbejdet inddelt i to delprocesser:

1. Undersøgelse af interessen for en økologisk markdag

Der er i 2020 afholdt møder med en nedsat styregruppe for projektet. I styregruppen er repræsentanter for rådgivere og forskere samt for de lokale rådgivningsvirksomheder der står bag ØkoTræf, som Økologisk Markdag skal være afløser for fra 2022.

Det var aftalt at lave en bruger- og markedsundersøgelse blandt udstillere og deltagende landmænd i forbindelse med afholdelse af ØkoTræf i 2020. På grund af Covid19 restriktioner blev ØkoTræf 2020 et arrangement med meget få deltagere og undersøgelsen blev udskudt til 2021. Der blev heller ikke lavet en undersøgelse blandt maskinudstillerne, men i regi af styregruppen for ØkoTræf er repræsentanter for maskinforhandlerne orienteret om de planlagte ændringer og om den nye struktur. Der var bred opbakning blandt maskinhandlerne til den skitserede model med et landsdækkende arrangement for økologi. ICROFS gennemførte en spørgeundersøgelse blandt forskerne. Her er der stor interesse men også ønske om flere retningslinjer og prisstrukturen for blandt andet at bruge et demonstrationsareal. Yderligere var det et ønske fra forskerne at være en synlig del af det kommende arrangement.

2. Udvikling af et koncept for økologisk markdag

Der er i efteråret 2020 taget hul på at udvikle et koncept og en organisationsplan og en arbejdsplan for den første nationale økologiske markdag til afholdelse i 2022. Der er ligeledes fundet en placering Hos Erholm Gods ved Årup på Fyn. Det er håbet, at denne placering kan fastholdes den første årrække, da den lever op til ønsket om en central placering i Danmark, og med gode tilkørselsforhold fra motorvejsnettet. På Erholm Gods er der truffet aftaler om et markareal og brug af bygninger og faciliteter, der lever op til ønskerne om en god ramme for afholdelse af Økologisk Markdag. Ligeledes er der på Erholm Gods lavet aftaler om forsøgsaktiviteter, såning af efterafgrøder og mulighederne for sædskifte og forfrugter på forsøgsarealet.

I samarbejde med styregruppen og Erholm Gods er det planlagt, at der ved Økologisk Markdag i 2022 skal være fokus på: Proteinafgrøder – muligheder og sikker dyrkning, Majsdyrkning – etablering og gødsning, Robotter – nye muligheder, Prioritering af gødning med forskellige forfrugter, Kløvergræs, slætstrategi og nye udlæg.

Note 18. Økologiske markforsøg til udvikling af økologien

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Formålet er, at økologiske landmænd kan forbedre deres produktion på basis af veldokumenteret viden, og dermed opnå højere udbytter, mere stabil produktion, og indføre nye dyrkningsmetoder.

Arbejdspakke 1: Næringsstofforsyning til forårssåede afgrøder og rettidig såning

Der er gennemført fem forsøg med delt gødsning i vårsæd, et af forsøgene blev klassificeret ikke ok efter høst. Forsøgene blev anlagt i efteråret 2019. I efteråret 2020 er der igen anlagt fem forsøg efter samme forsøgsplan. Ét af forsøgene blev fremvist på markvandring den 11. juni 2020 arrangeret af Økologisk VKST.

Arbejdspakke 2: Økologisk vinterraps – forbedret næringsforsyning

Der er anlagt tre forsøg med gødsning af vinterraps i efteråret 2019, hvoraf kun ét blev fuldt gennemført til

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

høst 2020. Der er i efteråret 2020 anlagt tre forsøg efter samme plan. Der var planlagt anlæg af tre forsøg med bælgplanter i vinterraps i efteråret 2019, hvor kun to blev anlagt og gennemført i 2020. Der er anlagt tre forsøg efter samme plan i efteråret 2020. I Magasinet Mark juli 2020 blev der bragt en artikel om forsøgene med bælgplanter i vinterraps. Et af forsøgene blev fremvist på markvandring den 11. juni 2020 arrangeret af Økologisk VKST.

Arbejdspakke 3: Majs – sikker start af afgrøden

Der er gennemført fire forsøg med priming af majs. Der er anlagt tre forsøg med gødskning af majs, hvoraf to er gennemført. I det tredje forsøg var der dårlig fremspiring og det blev derfor kasseret.

Arbejdspakke 4: Ukrudt – biologi og mekanisk renholdelse

Der er gennemført fire forsøg med forskellige ukrudtsstrategier i sædskiftet. 2020 var andet år med fastliggende forsøg, der blev anlagt i 2019.

Arbejdspakke 5: Alternativer i kornproduktionen

Der er gennemført fire forsøg med vårsæd sået i efteråret i arterne vårhvede, vårtriticale og vårrug. I efteråret 2020 er der anlagt fem forsøg efter samme plan. Et af forsøgene blev fremvist på markvandring den 11. juni 2020 arrangeret af Økologisk VKST. Der er afholdt webinar om resultaterne 6. oktober 2020. I efteråret 2020 blev der anlagt to forsøg med flerårig Kernza hvede. Det ene forsøg blev omsået på grund af utilfredsstillende fremspiring.

Arbejdspakke 6: Efterafgrøder – etableringssikkerhed

Der er gennemført syv forsøg med efterafgrøder etableret i kraftige kornafgrøder i 2020.

Fælles for alle arbejdspakker:

Resultaterne for samtlige arbejdspakker er offentliggjort i Oversigten over Landsforsøg 2020 og i Nordic Field Trial System.

Grundet Covid-19 og usikkerhed om mulighed for afholdelse af fysiske markvandring blev der i foråret oprettet et dokument på LandbrugsInfo, hvor det var muligt at følge aktiviteterne indenfor forsøg og som løbende kunne opdateres efterhånden som restriktionerne ændrede sig. For at udbrede kendskabet til hjemmesiden blev der bragt annonce i Landbrugsavisen og Økologi Inspiration til Jordbruget, samt på Facebook-siden SEGES Økologi. Der blev også afholdt et Webinar den 14. maj 2020 om markforsøgene. Efter ændring af forsamlingsforbuddet blev det muligt at deltage i markvandring arrangeret af de lokale rådgivningsvirksomheder, hvor SEGES konsulenter deltog.

Note 19. Kortlægning af smittepres i økologisk svineproduktion

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Projektets formål er at give landmanden et redskab til at fremme sundheden i økologisk svineproduktion - uden brug af medicinsk zink eller antibiotika.

Projektets aktiviteter: Vejledning med tilhørende tjekliste med forslag til konkrete handlinger er skrevet. Tjeklisten er genereret ud fra den indsamlede viden og flere entreprenante landmænds erfaringer. Der er informeret om arbejdet på en international konference i september. P.g.a. Corona var konferencen virtuel. Den opnåede viden er suppleret med viden i to andre relaterede projekter:

Note 20. Græsmælk

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Formålet med projektet er at udvikle og dokumentere produktionen af mælk, baseret på en høj andel græs, dels som et differentieret mælkeprodukt, dels som et økologisk system, der kan bidrage til forsyningen af de øvrige sektorer med foder og næringsstoffer.

Projektet anvender intensive forsøg, gård- og modelstudier samt laboratorieanalyser til at dokumentere effekten af fodring med store mængder græs i forhold til mælkenes sammensætning og teknologiske egenskaber, dyrenes sundhed og produktivitet, bedriftens afgrødeproduktion, økonomi og miljø belastning, samt det

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

overordnede perspektiv i relation til systemets potentiale i forhold til en forøget og mere afbalanceret produktion af økologiske fødevarer.

AP1: Bedriften

Samarbejdet med de to case-bedrifter blev fortsat i 2020, med samme basis registreringsomfang som i de to foregående år. På den ene bedrift, hvor der produceres under Græsmælk konceptet v. Thise mejeri, blev der iværksat systematiske vejninger ved ud- og indbinding af alle ungdyr for at få yderlig viden om opdrættets (kvier og stude) tilvækst. På den anden bedrift, hvor der arbejdes med staldfodring af frisk græs blev der på en mark lavet udvidede registreringer af udbyttet og græskvalitet ved henholdsvis slæt og frisk græs fodring. Der er udarbejdet en årsrapport, som giver oplysninger omkring bedrifterne produktion. De viser bl.a. et optag af frisk græs (afgræsning og staldfodring) på ca. 3000 kg tørstof pr ko, svarende til 1/3 af det samlede optag ved en produktion på 9800 kg EKM pr årsko. På bedriften med udelukkende græsfodring var der en et optag på 1880 kg ts pr ko i afgræsning, svarende til 1/3 af det årlige optag ved en produktion på 5200 kg EKM pr årsko. Resultaterne fra 2020 er ikke endeligt opgjorte, men på begge bedrifter forventes andelen af frisk græs at være på samme eller lidt højere niveau.

AP2: Fodringsforsøg

Ved et intensivt fodringsforsøg på DKC blev frisk græs sammenlignet med ensilage med henblik på at dokumentere effekten på foderoptagelse, ydelse og metanproduktion. Den planlagte styring af græsarealet med to kvaliteter af græs, 3 og 5 ugers slæt interval, fungerede fint, og der blev opnået de forventede forskelle i græskvalitet og køernes tørstofoptag samt mælkeydelse. Det konkluderes at ved fodring med frisk græs kan samme mælkeproduktion opnås som ved fodring med ensilage – under forudsætning af samme gennemsnitlige fordøjelighed af græsset, trods en stor dag til dag variation i koncentrationen af tørstof i frisk græs. Tildeling af 6 kg kraftfoder i forhold til ren græsfodring reducerer tørstofoptagelsen i frisk græs med 0,5 kg ts pr kg tildelt kraftfoder. Fodring med frisk græs giver sammen metan emission fra koens omsætning af foderet som ved fodring af ensilage. Resultaterne er præsenteret ved økologi- og kvæggkongressen og er under international publicering.

AP3: Mælken

Der blev indsamlet tankprøver fra de to bedrifter til beskrivelse af variationen i mælkens sammensætning over sæsonen, og til sammenligning blev der desuden udtaget siloprøver på Thise fra henholdsvis økologisk og konventionel produktion. Disse prøver er kun delvis analyseret. Analyser af mælken fra 2019 beskæftigede resultaterne fra 2018 der bl.a. at fodring udelukkende med græs gav mest omega 3 fedtsyrer (n-3) efterfulgt af høj andel af græsfoder og at økologisk silo mælk ligger højere end konventionel. For omega 6 fedtsyrer (n-6) har fodring udelukkende med græs lavest indhold mens økologisk og konventionel silomælk ligger ens og højest. Vitamin A, E og B2 indholdet i mælk fra fodring udelukkende med græs er større end de andre mælketyper over alle tre år hvor der er analyseret. Ligeledes skiller proteinsammensætning ud fra græsmælk besætningen i forhold til de andre mælketyper. Der skal yderligere analyseres på om dette skyldes fodring eller andel af krydsningsdyr i besætningen. Notat med de foreløbige resultater er på hjemmesiden og er præsenteret ved en international kongres. Desuden er der en artikel til international publicering under udarbejdelse.

AP4: Systemet

Til at understøtte implementering af projektets resultater er der lavet scenarieberegninger på omlægning af 2 konkrete ejendomme med traditionel økologisk mælkeproduktion til en mere græsbase produceret produktion iværksat. Ved projektmøde blev rammerne for arbejde diskuteret, idet system grænser og forudsætninger er særdeles afgørende for udfaldet. En artikel belyser nogle centrale parametre der skal sættes tal på, hvis man som rådgiver eller landmand ønsker at arbejde med de faglige udfordringer i konceptet græsmælk. Ved en konkret konsekvensberegning af omlægning til græsmælk vil beregningsresultatet være "nødvendig merpris pr. kg mælk". Denne artikel giver ikke et endeligt svar på det spørgsmål. Det skal og vil, altid være en individuel beregning, hvor forholdene på den enkelte ejendom er afgørende. Bedrifterne bæredygtighed er analyseret med RISE. RISE er en omfattende analyse til at understøtte bedriftens bæredygtighed, som vanskeligt kan reduceres eller sammenlignes mellem bedrifter. Baseret på sammendraget i rapporterne i form af 10 indikatorer viser analysen, at begge bedrifter præsterer godt.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Der er udviklet en prototype af en model til at lave analyse af græs-baseret mælkeproduktions potentiale for at understøtte en afbalanceret økologisk udvikling og data for 2018 og 2019 er indarbejdet. De to bedrifter i projektet sammenlignes med traditionel økologisk og konventionel mælkeproduktion. For græsmælk bedriften viser de foreløbige beregninger at 3/4 af produktion af fødevarer (energi) i form af korn og grøntsager belægger 1/3 af arealet, men også at der tilføres kvælstof i form af husdyrgødning svarende til næsten halvdelen af den samlede gødning fra besætningen. Hertil kommer kvælstof der "overføres" fra kløvergræs markene til korn- og grøntsags arealerne. Bedriften har et betydeligt areal med vedvarende græs – ca. 1/4 af det samlede grovfoder areal – som primært udnyttes til afgræsning med opdræt og stude. De vedvarende arealers relative lave udbytte og udnyttelse til kødproduktion betyder at arealet i form af direkte fødevarerforsyning kun bidrager til omkring 2% af fødevarer forsyningen fra kvægholdet.

Note 21. Kortlægning af dansk økologisk mejerimælk - Danmilk

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Projektets hovedformål er at indsamle og udføre en omfattende monitorering af den indvejede økologiske silomælk fra et repræsentativt antal danske mejerier (15 mejerier) og deres forskellige linier over en periode på 2 år, og undersøge hvordan dens sammensætning og specifikke komponenter varierer hen over året og ultimativt i forhold til geografi og management. Der tages prøver månedligt.

Status for milepæle i projektet:

M1: Udvælgelse af mejerier - udført

M2: Indsamling af keredata for udvalgte mejerier - udført

M3: Indsamling af mælkeprøver – i gang

M4: Analyser på frisk mælk – i gang

M5: Analyser på frossen mælk – i gang

M6: Analyse af den rå mælks mikrobiologi – i gang

M7: Analyse af differentieret celletal – i gang

M8: Publicering og øvrig vidensspredning – i gang

Projektet kører som planlagt. Prøvetagningen har været i gang siden maj/juni 2019, med en enkelt misset gang under første corona-nedlukning i marts 2020. Prøvetagningen fortsætter til og med juni 2021. Der er pr ultimo jan 2021 gennemført 19 prøvetagningsrunder fra de deltagende mejerier. Vi har, sammen med mejerierne, udvalgt ca. 30 forskellige linjer af mælk, dækkende geografi, produktionsformer, racer mv, og den indvejede silomælk kommer fra 15 individuelle mejerilokaliteter. De analyser, der laves på frisk, rå mælk laves løbende, ligesom den ved modtagelsen også bliver fraktioneret og udportioneret til videre analyser på frosne prøver. Der er indgået aftale med Eurofins Milk Testing om at de måler celletal (SCC), differentieret celletal (DSCC) samt kimtal uden beregning, og dermed indgår i projektet. Der er desuden indgået en aftale med Claus Heiner Bang-Bertelsen om at de undersøger mælakens mikrobiologiske flora.

Note 22. Udvikling af økologiske mælkeproduktionssystemer med forlænget ko-kalv-samvær i mælkefodringsperioden

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Formålet er at udvikle mælkeproduktionssystemer, hvor kalvene går hos deres mødre i mælkefodringsperioden. Projektet har fire delmål, som hver refererer til en arbejdsopgave:

- 1) Uddrage læring af eksisterende ko-kalv-systemer i udlandet
- 2) Udvikle scenarier for ko-kalv-samvær i danske besætninger
- 3) Gennemføre forsøg vedrørende tilknytning og adskillelse
- 4) Udvikle strategier og pasningsrutiner til ko og kalv.

Projektet er opdelt i fire arbejdsopgaver, som hver især korresponderer med ovennævnte delmål.

Arbejdsopgave 1: Syntese og analyse af nuværende systemer med ko-kalv-samvær i Tyskland og Holland (2019-2020)

Formålet med AP1 er at opsamle erfaringer med praktiske, produktivt mæssige og økonomiske konsekvenser af implementering af ko-kalv-samvær i en bred vifte af mælkeproduktionssystemer i bl.a. Tyskland og Holland. I AP1 har der i 2019 været studietur til Holland og Tyskland med indsamling af data fra eksisterende ko-kalv-besætninger, hhv. 5 hollandske og 3 tyske besætninger. Denne første studietur er gennemført

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

i samarbejde med projektet 'GrazyDaisy', der har betalt udgifterne for selve studieturen. Herudover er 2 Danske systemer med ko-kalv samvær besøgt og beskrevet. Og endelig har der været en studietur til Skotland hvor endnu 2 gårdsystemer med ko-kalv samvær blev besøgt og beskrevet. Der var planlagt studietur til Norge i foråret 2020 for at besøge og indsamle data fra bedrifter med ko kalv samvær. Denne tur var planlagt og bestilt i april 2020, men måtte aflyses pga. udrejse forbud pga Covid-19.

Beskrivelserne af systemerne med ko kalv ('Dam-rearing of dairy calves: Lessons from practice for prospective farmers' af Lehmann et al., 2021) bliver tilgængelig online (via Organic Eprint). Endvidere er ko kalv systemerne formidlet internationalt til EAAP kongres i 2019 (Mogensen et al., 2019), og EAAP i 2020 (Lehmann et al., 2020) samt beskrevet i paper til Forkongres til IFOAM 2020 – udskudt til 2021 (Lehmann & Mogensen, 2020).

Arbejdsopgave 2: Forskellige scenarier for implementering af systemer med ko-kalv-samvær i danske økologiske malkekvægsbesætninger (2020)

Denne arbejdsopgave var planlagt gennemført i samarbejde med danske økologiske landmænd. Grundet covid-19 har det ikke været muligt at besøge disse landmænd. Derfor er arbejdet i arbejdsopgave 2 blevet mere teoretisk og med mindre direkte input fra specifikke landbrug end planlagt, men fortsat baseret på data fra danske produktionsforhold. Formålet med AP2 var uændret at udvikle realistiske scenarier for ko-kalv samvær i danske besætninger mens outputtet er ændret fra en rapport til en videnskabelig artikel i samarbejde med GrazyDaisy projektet med titlen 'Dairy systems with cow and calf rearing until weaning – effect on production and sustainability, evaluated by scenario and LCA analysis'. Artiklen er under færdiggørelse og vil blive indsendt i foråret 2021. Den planlagte screening af danske økologiske mælkeproduktionsbedrifter og samarbejdet med landmændene erstattes af øget fokus på at opsætte de bedst mulige forudsætninger baseret på data fra danske produktionsforhold for som planlagt at kunne analysere betydning af produktivitet og sygdomsforekomst samt en vurdering af de økonomiske perspektiver ved implementering af ko-kalv-samvær. Desuden vil analyserne vurdere konsekvenserne for produktionen af både kød og mælk.

Der er således opstillet scenarier til at analysere betydningen af 4 ydelsesniveauer, halvtids og heltidskontakt mellem ko og kalv i hhv. 28, 51 og 91 dage sammenlignet med mælkefodring fra spand. Det mindre direkte input fra specifikke landbrug end planlagt i arbejdsopgave 2 kompenseres delvist af, at der i Arbejdsopgave 4 er gennemført Kvalitative individuelle og fokusgruppe-interview af danske rådgivere og landmænd til at indkredse barrierer og motivationer til at etablere ko-kalv-systemer, samt at overkomme udfordringer ved sådanne systemer, som fx kalvenes socialisering på mennesker og håndterbarhed.

Arbejdsopgave 3: Forsøg med ko-kalv tilknytning, hel- og halv-dags ko-kalv kontakt og skånsom fravæning i ko-kalv systemer (2019 og 2020)

Formålet med AP3 er at udvikle og teste metoder til 1) at styrke tilknytning mellem ko og kalv, 2) at holde køer og kalve sammen og 3) at reducere stress ved fravæning. AP3 gennemføres i samarbejde med planlagte aktiviteter i projektet 'GrazyDaisy'.

AP3 blev gennemført i perioden medio juni til ultimo september 2019 med det formål at udvikle metoder til at facilitere isolationssøgning hos kælvende køer på græs. Denne aktivitet blev gennemført i samarbejde med projektet 'GrazyDaisy' på gården Sommerbjerg ved Ejstrupholm. Der blev etableret to forsøgsfolde på ca. 75 x 150 m. I den ene fold var placeret 12 afskærmninger (kælveskjul), jævnt fordelt i folden, mens den anden fold var uden kælveskjul. Der er ensartet adgang til foder, vand og skygge i begge folde. Hver anden tirsdag i perioden blev der indsat 14 køer i fold med kælveskjul og hver anden tirsdag indsat 14 køer i fold uden kælveskjul. Forsøgskøerne er mindst 6 dage fra forventet kælvning, men så tæt på 6 dage fra forventet kælvning som muligt. Køerne udgik af forsøget efterhånden som de kælvte, og køer der ikke kælvte indenfor 14 dage udgik af forsøget. Hver fold dækkedes af 8 videokameraer, der tillod registrering af detaljeret data for hvor koen kælvte, samt placering, positur og adfærd fra 3 timer før kælvning indtil 3 timer efter kælvning omfattende maternal adfærd og forstyrrelser fra andre køer. Kalvens placering, positur og adfærd registreredes 3 timer efter kælvning. 82 køer kælvte i forsøget og det var muligt at registrere adfærd via video for 72 køer (36 med skjul og 36 uden skjul). Disse data er editeret og under analyse.

I foråret 2020 blev søgt en vært for arbejdsopgavens anden del, der har til formål at undersøge skånsom fra-

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

vænning i ko-kalv systemer. Meie Peters ved Tarm lader moder og kalv gå sammen de første 14 dage, hvor efter kalvene fostres til amme-tanter. Ko-kalv kontakt med amme-tanter de første 3 mdr af kalvens liv. Efter adskillelse fra moderen, fostres kalvene parvist til én amme ko. Når et bånd er etableret flyttes amme ko og hendes to foster kalve til en gruppe af amme-tanter og deres kalve. Ko-kalv grupperne består typisk af 4 amme-køer og 8 kalve og fravænning påbegyndes typisk umiddelbart efter den yngste kalv i gruppe er 3 mdr. I maj-juni blev aftalt en fast praksis for skånsom fravænning af amme-kalvene fra amme-tanter. Denne praksis består af, at der udtages én amme-ko fra gruppen én gang ugentligt (tanter til de ældste kalve udtages først) indtil alle køer er udtaget og alle kalvene er fravænnet. Formålet er at undersøge hvordan denne gradvise fravænning påvirker kalvene. Hypotesen er at de kalve, der mister deres amme, fravænnenes mælk. Spørgemålet er om denne forventning holder, eller om de ældste kalve fortrænger de yngste kalve fra deres amme-tante og at fravænningen således (imod hensigten) belaster de yngste kalve mest. Der har været en del udfordringer ved gennemførelse af dette studie, idet forsøgsværten har haft pladsproblemer og har været nødt til at levere tyre kalve før planlagt. Der er således kun gennemført fravænning jf den aftalte plan for 3 hold. Der forsøges pt at gennemføres fravænning jf plan for endnu ét hold kalve. Før og efter fravænning laves en klinisk vurdering af kalvene og deres vægt estimeres. Ugentlige adfærdsregistreringer via video gennem fravænningsperioden er gennemført for det første hold og i gang på det andet hold af kalve.

Arbejdsopgave 4: Analyse og udvikling af strategier og pasningsrutiner under forskellige danske produktionsforhold (2019 og 2020)

Formålet med AP4 at udvikle vejledninger til valg af ko-kalv-systemer, samt konkrete pasningsanvisninger på et velundersøgt grundlag.

I AP4 blev der i 2019 indsamlet materiale, dels baseret på interviews i Holland, Norge, Frankrig og Danmark, og dels litteratur, herunder rapporter fra Schweiz, Holland, Sverige og Tyskland om emnet. En dansk rapport med den endelige titel 'Køer med kalve. Erfaringer, overvejelser og inspiration fra danske og udenlandske økologiske malkekøbesætninger' (oprindeligt planlagte titel "Strategier og managementrutiner, som sikrer tilknytning, blid fravænning og velfærd gennem samværsperioden i besætninger med ko-kalv-samvær") blev udgivet i samarbejde med Økologisk Landsforening i december 2020 i form af et publiceret og trykt idé-katalog (https://issuu.com/okologisk/docs/ko_kalv_katalog_2020; Vaarst & Christiansen, 64 sider), samt en web-site (<https://okologi.dk/viden-om-oekologi/landbrugsproduktion/kvaeg/ko-med-kalv/>) hvor er der knyttet beskrevne erfaringer, fotos, illustrationer og videoklip.

Alle faser af koens og kalvens liv gennem mælkefodringsperioden er beskrevet i forskellige systemer, og med eksempler fra case-beskrivelser. Rapporten og det første materiale til den web-baserede version er blevet præsenteret og debatteret. Dette har bidraget væsentligt til at fokusere på de spørgsmål som landmænd og rådgivere er i tvivl om, samt det har bidraget til projektets effekt i landmands- og rådgiverkredse i og med at praktiske erfaringer samt videnskabelig viden er blevet bragt i spil. I 2020 var der flere planlagte begivenheder, som desværre måtte aflyses pga. Covid-19 pandemien. Der blev dog gennemført en række staldskolemøder, hvor forskellige praktiske erfaringer med startfaserne af ko-kalv-systemer blev indsamlet og bidrog til sidste version af denne rapport.

Note 23. Bekæmpelse af snudebiller i økologisk hvidkløverfrø

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Projektets formål: Snyltehvepsekokoner udgør en ikke udnyttet ressource for skadedyrsbekæmpelse i hvidkløverfrøproduktion. Projektet vil skabe en bedre forståelse for potentialet i anvendelsen af snyltehvepsekokoner.

1. Tilstedeværelsen af insektpatogensvampe på snyltehvepsens larve undersøges.

For tre partier af hvidkløver råvare blev der udtaget 100 kokoner til dissektion til tiderne: 1) ved høst, 2) ved tørring og 3) ved ankomst til renseri. Der blev indhentet ca. 100g råvareprøve fra 151 hvidkløvermarker fra 2019 vækstsæsonen. Prøverne blev taget efter frøvirksomhedernes havde frigivet råvareprøverne (sommer 2020). Prøverne er blevet gennemgået for snyltehvepse, snyltehvepsekokoner og kløverhovedgnavere. Snyltehvepsekokonerne opbevares til senere undersøgelser af insektpatogene svampe.

2. Kokoner udsættes i marker for at opnå større viden om parasiteringsgrad.

Snyltehvepsekokoner blev oprenset fra 10t hvidkløver frarens. Opgørelser af klækketrekvensen viste at ca.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

3% af kokonerne indeholdt en snyltehvepselarve i stand til at udvikle sig til en voksen snyltehveps. Der er blevet udsat snyltehvepse i fem økologiske hvidkløverfrømarker (74.3ha) med en estimeret densitet på 0.16 snyltehveps per m². Som kontrol blev udpeget syv marker (197ha). Markerne var fordelt over hele landet. Ved høst blev der indsamlet blomsterhoveder på alle udsætningsmarkerne.

Ved optælling af kløverhovedgnavere og snyltehvepsekokoner i indsamlede blomsterhoveder stod det klart, at en mark måtte udgå. Dette reducerede kontrolmark arealet til 169.5ha. Marken der blev taget ud, blev høstet meget senere end de resterende marker. Forskydningen af høsttidspunktet medførte, at en større andel af kløverhovedgnavere, havde nået at udvikle sig til voksne og forladt blomsterhoveder inden indsamlingen blev udført. Ved høst blev der indsamlet 400 blomsterhoveder per mark indsamlet i portioner af 20 hoveder.

3. Insektnyttige planter udsættes som føderessourcer for snyltehvepsen.

Der blev registreret hvilke ukrudtsarter der var mest talrige i de økologiske hvidkløvermarker. Formålet var at undersøge om nogle af de tilstedeværende ukrudtsarter var føderessource for snyltehvepse og dermed potentielle kandidater til udsætning i 2021-22. Om foråret var det primært vild kørvel, der kunne være interessant og senere sås almindelig røllike, tidsler og kamiller som potentielle foderkilder. Der blev taget prøver i form af blomsterhoveder langt fra og tæt på områder med blomstrende kamiller, formålet var at undersøge om kamillernes tilstedeværelse ændrede på parasiteringsgraden. Der blev ikke vist en forskel i parasiteringsgraden på basis af afstanden til blomstrende kamilleplanter.

Note 24. Økologi på uddannelser

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet er at øge fokus på økologi blandt elever og faglærere på fødevarerrelaterede uddannelser, skabe dialog mellem landmænd og madhåndværkere og øge den økologiske afsætning i foodservice.

AP1: Økologisk Tværfagligt Fødevarerenetværk – fremtidens Food Fighters

Gennem en tre-dages tur med teoretiske oplæg og produktionsbesøg blev elever og studerende fra forskellige fødevarerrelaterede uddannelser klædt på med viden om og indsigt i økologiens fortrin. Eleverne blev introduceret til et program med stort fokus på økologien som en vigtig del af bæredygtighed menuplanlægning. Evaluering og opfølgning med deltagende elever og samarbejdspartnere. Kommunikation på sociale medier – herunder en indsats på Facebook/Instagram

AP2: Økologisk Alumni dag – aktivering af tidligere Økologiske Food Fighters (udskudt til 2021)

Grundet yderligere Covid-19 restriktioner, blev det besluttet at udskyde AP2 til 2021. Interessen for dagen var stor i 2020 – men omstændighederne umuliggjorde at samle 20+ elever fra hele landet i Q4 af 2020. Vi afventer lempelser på Covid-19 restriktionerne og udfører arbejdsplanen som beskrevet, i 2021.

AP3: Fra Greb til Gaffel

I alt 22 Kokke- og landbrugselever deltog i øko-praktik i hhv. et økologisk køkken og et økologisk landbrug. Her fik de indsigt i hele råvarernes rejse fra jord til bord, samt hvilke udfordringer og muligheder der er ift. at samarbejde på tværs af værdikæden. Grundet Covid-19 situationen oplevede projektet et stort frafald i deltagere kort tid inden projektstart, ligesom skærper af restriktioner umuliggjorde fysisk møde mellem eleverne til introdagen. Dette betød at til trods for meget stor interesse fra elever, skoler og værter, så mistede projektet mange værter og elever på kort tid. Forklaringen skal findes i tre faktorer. 1) flere elever rapporterede sygdomsforløb eller mistanke om smitte/sygdom i.e. Covid-19. 2) Elevernes og skolernes fornuftbetonede skepsis for at interagere med mange nye mennesker, rejse på tværs af landet og gennemgå et praktikophold på en ny arbejdsplads i lyset af en eskalerende Covid-19 krise. 3) Restaurationsbranchens nedlukning samt den generelle Covid-19 relaterede krise, umuliggjorde praktikophold for mange landbrugselever. Til trods for det lave antal af deltagere, lykkedes det at levere flotte resultater på medie og formidling, samt at skabe stor værdi for de deltagende værter og elever.

Konkret er følgende aktiviteter blevet udført:

- Rekruttering af kokkeelever, landbrugselever og landbrugs- og køkkenværter (digitalt og gennem faglige oplæg)
- Planlægning, afvikling og evaluering af faglig introdag på Dalum Landbrugsskole. (dog måtte eventet rykkes og sidenhen digitaliseres i sidste øjeblik iht. de skærpede covid.19 restriktioner)

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Fælles presseindsats med de deltagende skoler. Samlet SoMe reach +100.000 + medieomtaler i lokalmedier og fagmedier bl.a. Foodservice magasinet 'Whats cooking' samt enkelte af Tv2s regioner.

Note 25. Økoboost til fremtidens landmænd

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektets formål: At inspirere unge landmænd (produktionsledere og agrarøkonomer) på vej ud i erhvervet til at se i økologiens retning for at sikre fremtidens økologiske råvaregrundlag og bidrage til generationsskifteudfordringen blandt økologiske landmænd.

Arbejdsplan 1: Økoboost til fremtidens landmænd

Der blev hhv. den 3. og den 9. november 2020 afholdt to digitale undervisnings-/inspirationsdage under navnet "Økoboost til fremtidens landmænd". Oprindeligt var det ene arrangement programsat i starten af april, men pga. Covid-19-nedlukningen blev arrangementet udskudt i håb om fysisk afholdelse – hvilket desværre ikke blev muligt. Alle 10 landbrugsskoler, der udbyder produktionsleder- og agrarøkonomuddannelserne blev i stedet inviteret til at deltage i de to arrangementer over Teams (videopkald), da Covid-19-situationen desværre ikke muliggjorde fysisk fremmøde på tværs af skolerne. Samtidig blev inspirationsdage omlagt til halvdagsarrangementer for at tilpasse programmet til det ikke-fysiske format.

Hen over de to halvdagsarrangementer blev den økologiske sektor bredt belyst gennem indlæg om markedsforhold, forbrugertrends, bæredygtighed i den økologiske produktion, produktionsøkonomi og forskellige faglige indlæg om de økologiske produktionsgrene. Blandt oplægsholderne var konsulenter og repræsentanter fra L&F, SEGES, lokale rådgivningscentre og forarbejdningsvirksomheder samt økologiske landmænd. Studerende fra 6 forskellige landbrugsskoler deltog i et eller begge arrangementer.

Arbejdsplan 2: Supplerende aktivitet til Økoboost-dagene:

Som planlagt ligger præsentationerne fra dagen i optaget form på L&Fs hjemmeside à 'Viden om' à 'Økologi', så alle interesserede kan se eller gense oplæggene. Indlæggene er derudover sendt til alle inviterede landbrugsskoler, fx til brug i økologiundervisningen.

Note 26. Skovlandbrug – et bæredygtigt landbrugssystem for planteavl og mælkeproduktion (RO-BUST)

Tilskudsmodtager: Center for husdyr på Friland

Projektets formål er at klima- miljø- og naturoptimere landbrugsproduktionen gennem implementering af træer i markfladen. Fra forskningsresultater fra udlandet ved vi, at effekterne af implementering af træer i markfladen bl.a. er forbedret mikroklima, reduceret kvælstofudvaskning, højere naturværdi, reduceret behov for vanding, øget jordfrugtbarhed og mikrobiel aktivitet, samt øget kulstofbinding i systemet.

AP1: Erfaringsindsamling og netværk

Erfaringsindsamling og netværk: Hjælp til planlægning af international skovlandbrugsskoleworkshop.

AP2.3: Forsøg i etablerede skovlandbrugssystemer - Foderværdi og udfodring

Der er afholdt en workshop med relevante partnere indenfor landbrug og skovbrug med det formål at kvalitetssikre valg af vedbiomasse til AP.2.3. Relevant baggrundsmateriale til arbejdsplanen vedr. løv er fundet. Det er planlagt hvor og hvordan løvbiomasse-analyserne kan foretages.

AP 2.4: Forsøg i etablerede skovlandbrugssystemer - Dyrevelfærd

Forsøg i etablerede skovlandbrug: Identificere forsøgslokaliteter - Planlægge forsøg i eksisterende skovlandbrug, indkøb og afprøvning af udstyr til forsøg.

Oprettelse af hjemmeside på Frilandsdyr.dk og formidling af projektet til nyhedsbreve hos Friland og Dyrenes Beskyttelse samt Facebookside for skovlandbrug.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Note 27. Klimaneutral økologi på små økologiske jordbrug

Tilskudsmodtager: Center for husdyr på Friland

Formålet er at fremme klimaneutralitet på små økologiske bedrifter. Fremme af udbredelsen af flerårige grøntsager/afgrøder, til foder og konsum, på små økologiske bedrifter, som led i at gøre små økologiske bedrifter klimaneutral.

1. Vidensyntese om flerårige grøntsager/afgrøder og klimaneutralitet

Vidensyntese er udarbejdet i version 1, herunder oversigt over videnskabelig litteratur om flerårige planter, rødder og kulstoflagring samt oversigt over egnede planter til foder og konsum samt identificerede planter til forsøgsdyrkning.

2. Samling og kultivering af vilde flerårige arter/sorter

Forsøgsdyrkingen/opformeringen af de mest lovende afgrøder til foder og konsum er påbegyndt i Permakulturhaven Myrrhis, Katrinelunden og Westergårds planteskole og fortsættes i sagens natur i 2021, jf. planter identificeret til forsøgsdyrkning.

3. Skovhave og højbede med flerårige blandingsafgrøder

Der er etableret nye permanente dyrkningsbede på Katrinelunden og Permakulturhaven Myrrhis ved gravefri metoder (bl.a. bortskygning af eksisterende vegetation efterfulgt af jorddække og udplantning af forspirede flerårige grøntsager). Bedene er etableret omkring eksisterende og/eller nyplantede frugttræer.

4. Smagstest og tilberedning

Der er afholdt to smagstest v. Udengaard Consult af flerårige grøntsager. Smagstest for ænder, kaniner og grise påbegyndt på Westergaards planteskole, Katrinelunden og Permakulturhaven Myrrhis.

Note 28. Kom godt i gang med økologiske blåbær og stikkelsbær

Tilskudsmodtager: HortiAdvice

Projektets formål:

1. Udvikle bæredygtig økonomisk produktion af økologiske stikkelsbær i Danmark
2. Udvikle bæredygtig økonomisk produktion af økologiske blåbær i Danmark

Der er indhentet viden og erfaringer med økologisk dyrkning af stikkelsbær og blåbær i Danmark og udlandet.

Studieture og besøg: De største økologiske producenter af stikkelsbær og blåbær i Danmark blev besøgt, og deres erfaringer med produktionen blev indsamlet. Gennem sæsonen blev en økologisk blåbærplantage ved Månsson A/S fulgt ugentlig. Samtidig blev der informeret om projektet.

Sorter: Pometet ved Københavns Universitet har en samling af stikkelsbærssorter. De blev besøgt og deres sorter erfaringer blev noteret. Planteskolen Vesterskovgaard har produktion og salg af stikkelsbær og blåbærplanter. Planteskolen blev besøgt og deres erfaringer med sorterernes robusthed og dermed egnethed til økologisk produktion blev noteret.

Tidligere planteskoleejer Bent Poulsen på Sydfoyn har en usprøjtet demonstrationssamling af blåbær. Han blev besøgt og hans erfaringer med sorterernes robusthed indsamlet. Desuden blev ældre dansk litteratur og viden fra tidligere sortsforsøg med stikkelsbær og blåbær indsamlet. Der blev ligeledes gennemført undersøgelser i fagblade, bøger, internet og samtaler med relevante personer for at finde de optimale jordbunds- og vandingsforhold for blåbær og stikkelsbær, samt at se på forebyggelse af ukrudt, skadedyrs- og svampeproblemer f.eks. ved dyrkning i tunnel.

Note 29. Faglig guide til økologiske planteavlere

Tilskudsmodtager: Margrethe Askegaard

Projektets formål er at øge produktiviteten og bæredygtigheden i økologisk planteavl. Det skal sikre levedygtigheden af eksisterende økologiske planteavlsbrug og en fortsat lyst og motivation til omlægning til økologisk produktion.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

- Der er produceret en prototype af "Faglig guide til økologiske planteavlere" på 110 sider.
- Der er optaget i alt 13 videoer med forskere, konsulenter og landmænd, som afventer redigering i 2021.
- Der er udarbejdet retningslinjer for layout af den trykte version af guiden
- Der er afholdt to følgegruppemøder på Foulum 27/2 og 9/10.
- Der er afholdt en lang række individuelle møder med ressource personer.

Note 30. Klogere på biodynamiske principper og praksis - kurser for landmænd, medarbejdere og konsulenter

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Formålet med projektets aktiviteter er at højne vidensniveauet om de biodynamiske principper og dyrkningsmetoder hos nye biodynamiske landmænd og deres medarbejdere, 'omlæggere' og interesserede økologiske landmænd samt konsulenter med henblik på at øge deres viden, engagement, faglige dygtighed og driftsmæssige robusthed.

Aktiviteterne omfatter bl.a. sammenhængende seminardage med oplæg og debat om grundlæggende dyrkningsprincipper og praktisk anvendelse. Desuden med faglige præsentationer og erfaringsudveksling. Bedriftsbesøg inkl. mark/staldvandring med oplæg af værter og særligt kyndige om udvalgte emner workshop med teoretisk og praktisk undervisning og demonstration af metoder og redskaber planlægning af studieture til biodynamiske landbrug og konferencer i Danmark faglig formidling via artikler, videofilm og sociale medier Aktiviteterne giver deltagerne god mulighed for danne faglige temagrupper og øge deres netværk. I forbindelse med undervisningssituationerne formidles fagligt materiale i relation til emnerne. Desuden oversættes relevante artikler og metodebeskrivelser.

Note 31. Recirkulering mellem land og by

Tilskudsmodtager: Hegnsholt

Projektets mål er at inspirere til cirkulære samarbejder, hvor landets landbrug modtager byernes restprodukter og anvender disse til dyrefoder.

AP1: Lovgivning: Relevant fødevarer- og økologilovgivning er beskrevet. Der mangler verificering af tekst af fødevarerådgiver

AP2: Organisering og Logistik: Der er udarbejdet forslag til kontraktuelt setup mellem afgiver og modtager. Der er udarbejdet forslag til logistikløsninger.

AP3: Foderplaner. Der er udarbejdet foderanalyser af de mest gængse typer restprodukter. På baggrund heraf er udarbejdet foderplaner til høns, hvor diæten består af hhv. delvis fodring med restprodukter og fuld fodring med restprodukter. Grundet forskellige udfordringer på Hegnsholt (syge grise), er der endnu ikke udarbejdet valide foderplaner for grise baseret på restprodukter.

AP4: Foderflows: Beskrivelse af håndtering af restprodukter i praksis er beskrevet. Prototyper for fodertrug for grise og høns er udarbejdet. Endelige fodertrug for grise udarbejdet. Endelige fodertrug for høns udestår.

AP5: Budgetter: Der er udarbejdet budget for bedriften ved at bruge hhv pillefoder og restfoder.

AP6: Risikoanalyse: Der er udarbejdet risikoanalyse ved brug af restfoder, inkl. beskrivelse af mitigerende aktioner.

AP7: Draft inspirationskatalog udarbejdet. Afventer færdiggørelse af dele af AP1, AP3 og AP4.

Note 32. Dyrkningsvejledning for økologiske æbler og pærer

Tilskudsmodtager: Hegnsholt

Projektets formål er at gøre det lettere for frugtavlere at opnå et godt hektarudbytte i økologiske æbler og pærer og dermed mindske klimabelastningen pr. kg frugt. Når vejledningen bliver fulgt, vil chancen for at opnå et højt og stabilt udbytte af økologiske æbler og pærer øges. Dermed bliver der øget adgang til danske økologiske æbler og pærer i butikkerne, noget forbrugerne efterspørger meget.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Den skriftlige dyrkningsvejledning for økologiske æbler og pærer er blevet skrevet, redigeret, layoutet og endeligt udsendt den 1. april. Vejledningen består af tekst, fotos og filmklip og er skrevet i et samarbejde mellem konsulenterne Maren Korsgaard (Økologisk VKST) og Hanne Lindhard Pedersen (Hortiadvice).

I vejledningen linkes til 37 små filmklip, der viser alle årets arbejdsprocesser i plantagen. Råfilmene blev optaget løbende i hele 2019. De blev optaget af begge konsulenter i 8 økologiske frugtplantager samt på forsøgsarealer på Aarhus universitet og Københavns universitet. De er blevet filmet og redigeret i samarbejde med bl.a. praktikant stud.agro. Jens Hansen. De mange råfilm er blevet klippet og redigeret og mange af dem er tilføjet speak, så de på meget kort tid viser, hvordan man dyrker æbler og pærer i praksis.

Noter til supplerende oplysninger – Ændringsbudget 2020

Pulje: Økologisk Eksportfremme

Note 1. BioFach 2020 – succes med økologisk eksport via en mangfoldig økologisk fællesstand

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet var at afholde en fællesstand med en mangfoldighed af virksomheder på verdensstørste økologimesse, BioFach, for derigennem at bidrage til succes med eksport af økologiske fødevarer.

BioFach i Nürnberg blev afholdt i februar 2020 med ca. 45.000 besøgende, hvilket er lidt mindre end tidligere år bl.a. på grund af Covid-19, som særligt afholdt Asien fra at deltage. BioFach er et vigtigt kommercielt mødested for økologiske virksomheder, internationale indkøbere og beslutningstagere, trendspottere, meningsdannere mv., og messen er derfor et effektivt udstillingsvindue for danske økologiske produkter. Fællesstanden er en solid platform til at præsentere Danmark som verdens førende økologination, og vise hvordan økologi og bæredygtighed går hånd i hånd og endelig dele erfaringer og viden samt eksponere økologiske nyheder for internationale beslutningstagere. BioFach dannede således en perfekt ramme om det økologiske eksportpotentiale.

Note 2. Branding som døråbner for økologisk vækst på eksportmarkeder

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet var at åbne flere døre internationalt til beslutningstagere på nær- og fjernmarkeder gennem formidling af viden om verdens førende økologination. Det var dørene til beslutningstagere på eksportmarkederne, som indsatsen blev rettet mod dvs. detailkæder og grossister samt til medier og meningsdannere.

Branding af verdens førende økologination spreder forståelse, viden, udbredelse og involvering rundt i verden, da det omfatter en offensiv kommunikation af de resultater og erfaringer, der er opnået gennem årene. Erfaringer og viden opnået fra arbejdet med detailhandlen, foodservice og forbrugerformidlingen i Danmark er formidlet til udenlandske beslutningstagere via præsentationer skræddersyet til deres interesser og behov. Arbejdet med FN's verdensmål er desuden brugt strategisk i kommunikationen til de internationale beslutningstagere.

Note 3. PLMA – centrum for samtale og videndeling om private label og økologi

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Forberedelsen med fremstødet blev igangsat men selve fremstødet blev ikke gennemført i 2020 grundet covid-19. Projektet blev lukket ned.

Note 4. God-bedre-bedst økologisk kvalitet til eksport

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet er at styrke afsætningen af økologiske fødevarer på eksportmarkederne ved at styrke vareudbuddet af økologiske varer i dybden og særligt i forhold til at skabe højere kvaliteter og større merværdi i det økologiske vareudbud målrettet eksportmarkederne. Målet er, at så snart Danmark har vist vejen for, hvordan sortimentet optimeres med større dybde i økologien, så vil eksportmarkederne hurtigt tage tendensen til sig.

I. Der er blevet indsamlet eksempler på best practice fra ind- og udland på tværs af varekategorier
Der blev indsamlet best practice på tværs af varekategorier i ind- og udland via butiksbesøg og inddragelse af indkøbschefer og sortimentsansvarlige i dagligvarehandlen på de 2 udvalgte eksportmarkeder

II. Indsats overfor detailhandel og grossister på 2 udvalgte eksportmarkeder
Der blev afholdt møder og workshops med detailhandlen for at motivere dem til at ændre deres sortimentsstrategi. Argumentationen blev baseret på best practice-analyserne i aktivitet I. De internationale indkøbere og sortimentsansvarlige blev klædt på med viden om best practice erfaringer og udviklingen af nye økologiske sortimentsstrategier baseret på erfaringer fra det danske marked.

Noter til supplerende oplysninger – Ændringsbudget 2020

III. Indsats overfor virksomheder med økologisk vareudbud

Der blev afholdt seminar for virksomheder med økologisk vareudbud med det formål at mobilisere en større bevidsthed om de forskellige veje, man kan gå i forhold til at bringe mere værdi ind i det økologiske vareudbud.

IV. Kommunikationsindsats overfor handelsfagpressen på 2 udvalgte eksportmarkeder

Kommunikationsindsatsen er primært blevet baseret på formidling af best practice resultater samt visionen for de nye kvalitetsdimensioner. Det er primært presseomtaler i den internationale handelsfagpresse med internationale beslutningstagere som målgruppe samt via organicdenmark.com og sociale medier.

Note 5. BioFach – forprojekt til 2021

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med et forprojekt til BioFach 2021 er at gennemføre en effektiv og værdiskabende forberedelse af fællesstanden på Biofach 2021, som vil afspejle sig positivt i udstillernes deltagelse under BioFach.

Forberedelse af fremstødet på BioFach herunder navnlig standareal, placering, onlinepakker på messen, udarbejdelse og udsendelse af invitation til fællesstanden på BioFach 2021 til virksomheder med økologisk sortiment og gennemførelse af et informationsmøde for fællesstandens udstillere.

Note 6. Deltagelse og markedsføring af økologiske produkter på BioFach China 2020

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men selve fremstødet blev ikke gennemført i 2020 grundet covid-19. Afviklingen af fremstødet er derfor udsat til senere.

Note 7. Markedsfremstød til Japan – muligheder for økologisk eksport til det japanske marked

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med projektet var at øge økologieksperten til Japan ved at bistå en række økologiske virksomheder med udvikling af eksport til markedet. Grundet covid-19 var det ikke muligt at gennemføre fremstødet som planlagt i 2020. På baggrund heraf blev langt størstedelen af projektet lukket ned. Formålet for den mindre resterende del blev ændret til en generisk informationsindsats overfor japanske økologiske stakeholders for at udnytte det eksisterende arbejde fremfor at lukke projektet fuldstændig ned.

Note 8. Økologiekspert for en milliard – ny dansk kinesisk samarbejdsaftale

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet skal være med til at gennemføre en ny dansk kinesisk samarbejdsaftale på økologiområdet, hvori bl.a. lettere markedsadgang indgår.

Der blev i november afholdt et 'China-Denmark Organic Cooperation' i Shanghai i forbindelse med den store fødevaremesse 'China International Import Expo'. Økologiseminaret i Shanghai den 5. november blev gennemført i bedste stil, selv om der igen kom restriktioner, således danskerne ikke kunne rejse til Kina. Den danske ambassade i Kina varetog de praktiske forhold i økologiseminaret, mens de danske deltagere gav virtuelle oplæg. Tilsvarende kunne danskere virtuelt følge oplæg fra de kinesiske myndigheder, og trods udfordringerne blev seminaret afholdt med stor tilfredshed fra både dansk og kinesisk side. Efterfølgende blev der afholdt et 'round-table' møde på ambassaden i Beijing, hvor der igen er blevet udvekslet viden om økologiforhold. Således er kineserne meget interesseret i den danske økologi spisemærkemodel, som flere kinesiske byer ønsker at indføre. På samme møde blev der igen fra kinesisk side ytret ønske om snarligt at få underskrevet den nye dansk-kinesiske samarbejdsaftale, indeholdende bl.a. lettere markedsadgang. Det forventes, at samarbejdsaftalen vil blive underskrevet, når det igen bliver muligt at rejse mellem de to lande, dvs. i forbindelse med et ministerbesøg.

Noter til supplerende oplysninger – Ændringsbudget 2020

Note 9. Fremstød i Italien for økologiske fødevarer

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet havde til formål at øge eksporten af økologiske fødevarer til det italienske marked. Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men selve fremstødet blev ikke gennemført i 2020 grundet covid-19. Afviklingen af fremstødet er derfor udsat til senere.

Note 10. Fremstød i Italien for økologiske fødevarer

2019-projektforlængelse

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet havde oprindeligt til formål at øge eksporten af økologiske fødevarer til det italienske marked ved at skabe direkte salgsmuligheder og kontakter for danske virksomheder. Grundet covid-19 blev fremstødet ændret til en generisk informationsindsats overfor italiensk detail og foodservice, der forventes at efterspørge økologi og sunde fødevarer i kølvandet på den globale sundhedskrise.

I projektet blev økologien eksponeret på et tidspunkt, hvor italienske indkøbere og forbrugere i højere grad har fokus på kvalitetsfødevarer, herunder økologi:

- Deltagelse på B/Open øko-udstillingen (virtuelt) med THE ORGANIC WAY profil med både tekst materialer og info-videoer om økologiens kvaliteter, krav og principper tilpasset det italienske marked.
- THE ORGANIC WAY – The Danish Model spor på virtuel konference ifm. B/Open i samarbejde med etableret italiensk øko-netværk Il Tepsi, hvor den danske model blev præsenteret for en målrettet gruppe af italienske stakeholders.
- Uddybende interviews om økologiens kvaliteter, krav og principper og THE ORGANIC WAY i professionelle fødevareremagasiner både i optakt og som opfølgning til deltagelse og seminar på B/Open i følgende medier.

Note 11. Udvikling af økologisk eksport til Finland

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektets formål er at skabe muligheder for, at danske økologiske virksomheder kommer i dialog med relevante finske beslutningstagere/indkøbere i (1) detailhandlen og (2) foodservice, så de får et godt netværk og udgangspunkt ift. at begynde/videreudvikle deres eksport til markedet.

Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men selve fremstødet blev ikke gennemført i 2020 grundet covid-19. Afviklingen af fremstødet er derfor udsat til senere.

Note 12. Markedsføring af dansk økologi på SIAL Paris 2020

Tilskudsmodtager: Food from Denmark

Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men ikke gennemført i 2020 grundet covid-19. Projektet blev derfor lukket ned.

Note 13. Markedsføring af dansk økologi på verdens største private label messe – PLMA Amsterdam 2020

Tilskudsmodtager: Food from Denmark

Grundet covid-19 blev fødevareremessen ikke afholdt. Afviklingen af fremstødet er derfor udsat til senere.

Note 14. To Japan from Denmark – eksportfremstød af danske økologiske fødevarer til Japan

Tilskudsmodtager: Producentensammenslutningen BAD (Bio Aus Dänemark)

Forberedelsen af fremstødet blev igangsat men ikke gennemført i 2020 grundet covid-19. Afviklingen af fremstødet er derfor udsat til senere.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Pulje: National Afsætningsfremme

Note 1. Ø-mærket 30 år

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet var at skabe ekstra stor synlighed af det røde Ø-mærke (3Ø) i hele 30-året i flere medier, på mange produkter, i stort set alle kædebutikker, på grossist-messer, på nettet og socialt, så det økologiske salg kan stige med 30% i forhold til det nuværende kendte niveau (2018) på tværs af salgskanaler. Projektet bestod af fire arbejdsplaner.

1. Skabe kendskab og synlighed til 30-året og Ø30-logo'et

Der blev udviklet en film, som indeholdt information om Ø-mærkets 30 års fødselsdag og information om, at når du køber økologisk, støtter du øget dyrevelfærd, og du sparer dig selv og naturen for pesticider. Filmen blev vist på TV2, TV2 play og facebook i uge 5-9. Der blev ligeledes udviklet en supplerende outdoorkampagne, som løb af stablen i uge 7-8. Der blev ligeledes udarbejdet to pressemeddelelser, der blev sendt til relevante medier. Ligesom der blev lavet one-to-one briefinger af udvalgte medier. Synliggørelsen af Ø-mærket og økologien fortsatte året ud med annoncering på de sociale medier med 17 posts med opskrifter med sæsonens økologiske råvarer, konkurrencer og aktuel information om økologiens fordele.

2. Aktivitetstidspunkter over hele året, der tager økologien til ny salgsrekord

Målet med projektet var at opnå en sneboldeffekt, og derfor blev der udarbejdet et inspirationskatalog, som var tilgængeligt for alle aktører, der ville fejre Ø-mærket, skabe synlighed af 3Ø logoet og bruge 30-året for Ø-mærket som løftestang til at sætte ekstra tryk på salget af deres økologiske varer. Inspirationskataloget blev præsenteret på møder med detailhandlen, grossister og virksomheder og blev modtaget meget positivt. For at gøre det nemt for aktørerne at anvende kampagnematerialet blev der udarbejdet en toolbox med alle materialer, som blev offentlig tilgængelig på ø30.dk. En hjemmeside som ligeledes blev udarbejdet i projektet. Udover toolboxen indeholdt hjemmesiden information om økologi og masser af lækre opskrifter. For at skabe yderligere synlighed af Ø-mærkets 30 års fødselsdag blev der udviklet og produceret en række merchandise; plakater, borddryttere, servietter, indkøbsnet, muleposer, guirlander.

3. Hyldest til Generation Ø, der har taget økologien til sig og til sit nuværende niveau

Arbejdsplanen var en hyldest til de trofaste økologiske forbrugere – Generation Ø, som alle arbejder for et mere bæredygtigt Danmark. I projektet blev der produceret 1.000 økologiske T-shirts med Generation Ø logoet, som blev sendt til økologiske influencers. Derudover blev der afholdt konkurrencer på Facebook, hvor man kunne vinde de eftertragtede T-shirts. Der blev også udviklet en personlighedstest, hvor forbrugerne kunne teste, hvor bæredygtige, de var. Var man en "Up coming" eller en "Generation Ø" havde man også muligheden for at deltage i konkurrencen om en Generation Ø T-shirt. Testen blev annonceret på Facebook. For at inspirere og motivere til at vælge økologisk, blev 23 Generation Ø'ere interviewet omkring deres holdning til økologi. Der var interviews med en minister, kokke, influencers, økologiske virksomheder, helt almindelige danskere - unge som gamle. De 30 interviews blev bragt i Magasinet Økologisk, som er offentlig tilgængeligt på Issue.com. Udklip af udvalgte interviews blev annonceret på Facebook og Instagram og lagt på ø30.dk.

4. gØr en hel verden til forskel og ta' økologien ind i bæredygtighedens årti

Aktiviteterne i arbejdsplanen 4 var en promovering af 30 økologiske mærkesager, som udspringer af den økologiske tankegang og de økologiske principper. Målet var at sprede ringe i vandet og inspirere og motivere forbrugere og virksomheder til fortsat at videreudvikle økologien. 30 cases blev samlet i et tema på Økologisk.nu og annonceret på forskellige online nyhedssites. Derudover blev en udvidet version af filmen, som blev udviklet i arbejdsplanen 1 annonceret på Youtube. I filmen blev Ø-mærket hyldet, og de fire økologiske principper blev udfoldet og sat i relation til Verdensmålene. Økologiens version 3.0 blev ligeledes lanceret som økologiens fremtidsvision.

Note 2. De Økologiske Spisemærker – ansvar for klimaet

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Formålet med projektet var at italesætte Det Økologiske Spisemærke som det klimavenlige pejlemærke og dermed understøtte rejsen mod 3.500 Spisemærker ved udgangen af 2020. Projektet skal forsvare Spisemærkets position og gøre mærket topaktuel som et konkret løsningsværktøj for køkkener og forbrugere der ønsker både økologiske og klimavenlige måltider – og dermed styrke den økologiske omsætning til foodservice-sektoren.

Arbejdsopgave 1. Strategisk indsats overfor kantiner, restauranter og caféer

Der blev indgået aftaler om at styrke deres bæredygtighedsprofil via Det Økologiske Spisemærke. Der blev udarbejdet en medieplan med lancering af korte film og budskaber for at motivere andre kantinekøkkener til at gå i gang med den økologiske omlægning og bruge Det Økologiske Spisemærke som strategisk værktøj ift. virksomhedens bæredygtighedsprofil. Desuden er der afholdt 2 temadage målrettet beslutningstagere for restauranter og caféer - Det Økologiske Spisemærke præsenteredes som en del af løsningen. Et fysisk møde og et onlinemøde med samlet 70 deltagere. 8 strategiske møder med beslutningstagere fra restauranter og caféer - understøtte og motivere til at satse på Det Økologiske Spisemærke.

Arbejdsopgave 2 - Hotline

Gennem hele projektperioden er der dagligt blevet svaret på telefonhenvendelser samt henvendelser på mail om Det Økologiske Spisemærke, i gennemsnit 4 - 6 henvendelser pr. uge.

Arbejdsopgave 3 - Det økologiske Danmarkskort

Det Økologiske Danmarkskort, "Hvordan gik 2020 planen?", er blevet opdateret: <https://okologi.dk/viden-om-okologi/forbrug-og-afsaetning/det-okologiske-danmarkskort>

Arbejdsopgave 4 - To konferencer

Lanceringen af det økologiske danmarkskort blev en del af arrangementet "Fødevarer dagen 2020", dette gav mulighed for et langt større publikum centralt placeret i landet (250 tilmeldte personer). Grundet Covid-19 blev "Fødevarer dagen" i sidste øjeblik lavet om til online konference med efterfølgende 151 streaminger af Fødevarer dagen.

Arbejdsopgave 5 - Synlighed overfor nye målgrupper

Da forårets Møde- og Eventmesse grundet Covid-19 blev aflyst, blev to messeaktiviteter slået sammen til en, og afviklet med to indsatser på Møde- og Eventmessen i Forum København. Der er udarbejdet div. merchandise, der signalerer værdierne i Det Økologiske Spisemærke. Der blev udarbejdet et økologisk orienteringsløb/inspirationshæfte, som kan bruges decentralt hos de forskellige lokale spejdergrupper. "Økologi på bålet - bæredygtighed året rundt" er tilgængeligt på hjemmesiden <https://www.egedivision.dk/okologi-paa-baalet>. Samt på Dansk Spejderunions hjemmeside <https://dds.dk/artikel/passion-for-baeredygtig-mad>

Arbejdsopgave 6 - Netværk og vidensdeling

Der har været afviklet 9 netværksmøder fordelt over landet (5 fysisk og 4 online). Netværksmiddagen i forbindelse med messen Bite blev afviklet online, hvor hver deltager fik tilsendt en pakke med "forplejning" og materialer forud for mødet, samlet 50 deltagere.

Arbejdsopgave 7 – Årets Øko kok konkurrence

Konkurrencen blev afviklet som planlagt. Grundet Covid-19 foregik det uden publikum, i stedet blev der lavet en film til brug på de sociale medier. Med anslået mere end 30.000 visninger på SoMe.

Note 3. Økologi på høj- og efterskoler

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål er at understøtte det økologiske vækstpoteiale og fremme salget af de økologiske varer via en indsats overfor landets høj- og efterskoler. Spis økologisk med holdning og mening. 30% flere økologiske spisemærker. Ord og handling skal omsættes til hverdagshandlinger.

Arbejdsopgave 1: ØKO Status på høj og efterskoler 1. ØKO Status/overblik over landets høj og efterskoler 2. Hvad betyder økologi/bæredygtighed, klima, FN's 17 verdensmål? 3. Hvem har og arbejder med de økologiske spisemærker samt madspild.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Arbejdsplan 2: 18 % flere økologiske spsemærker på landes høj- og efterskoler. 1. Arbejde for 18 % flere økologiske spsemærker på landets høj- og efterskoler 2. Kvalificering af måledesign målrettet høj- og efterskoler for madspildmålinger 3. Temadag for økologisk netværk og vidensdeling – for ansatte på høj- og efterskoler 4. Deltage i møder/seminarer/konferencer omhandlende efterskolekulturen.

Arbejdsplan 3: økologiske aktiviteter på landets høj- og efterskoler 1. 20 økologiske morgener med holdninger og meninger for elever og underviser samt lokalsamfundet 2. 4-5 fælles debatmiddage med inspiration på høj- og efterskoler

---

Note 4. Økologi 3.0 – Den økologiske vej til bæredygtighed

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Projektets formål er at fremme og fremtidssikre afsætningsmulighederne for de økologiske producenter ved at skabe en stærkere kobling mellem økologi og bæredygtighed hos forbrugere, madprofessionelle og meningsdannere.

1. Udvikling af næste generations kommunikationselementer om økologi og bæredygtighed med kampagne-temaer: Klima, biodiversitet og recirkulering¹ med følgende aktiviteter:

- Ny grafisk fremstilling af sammenhængen mellem økologi og bæredygtighed
- Udbygget toolboks for virksomheder og mediapartnere, med korte faktabaserede udsagn, der kan bruges på emballage, hjemmesider og på de sociale medier
- Online forbrugerrettet side til bl.a. fakta, konkrete cases og forklaring af sammenhænge mellem økologi og bæredygtighed/FN's Verdensmål
- Materiale fx korte videoer, der illustrerer økologers engagement, handling og resultater, og som formidler dokumentation i forhold til de mest kritiske emner – og en samlet helhed i et Økologi 3.0, som folder bæredygtighedsmålsætninger ud i økologi
- Målrettet indhold til de sociale medier og digitale kanaler
- Cases som kobler økologi og bæredygtighed til formidling i nationale medier
- Artikler og indlæg i medier, der når både meningsdannere og den brede befolkning
- Magasin om økologi og bæredygtighed målrettet forbrugerne, som distribueres med detailhandlen

2. Partnerskaber, netværksbaseret kommunikation og fokus på journalister og meningsdannere:

- Netværks- og formidlingsaktiviteter med de nært beslægtede interesseorganisationer og meningsdannere i landbruget og fødevarersektoren, som kan medvirke til udbredelse af fakta og fortællinger om økologi og bæredygtighed.

3. Eksekvering på sociale medier og via PR-indsats:

- Lanceringsstrategi for sociale medier og online temaside
- Placering af grafisk fremstilling af sammenhængen mellem økologi og bæredygtighed på sociale medier og mainstream medier
- Formidling af nye faktabaserede udsagn om den økologiske vej til bæredygtighed til blade og aviser
- Udbredelse af korte videoer om de mest centrale emner omkring økologi og bæredygtighed
- Samarbejde med indflydelsesrige personer på sociale medier og digitale kanaler, de såkaldte influencers med henblik på at få dem til at viderebringe projektets budskaber om sammenhængen mellem økologi og bæredygtighed
- Målgruppeorienteret presseindsats med fokus på bred og grundig dækning (fx en Temalørdag på DR, en grundig dækning af økologi og bæredygtighed i Samvirke, indslag og debatter i brede, troværdige medier, fx Zetland, Politiken mv.)
- Pitch af faglige indlæg om økologi i forhold til de kritiske bæredygtighedsmål samt i forhold til helheden i Verdensmålene til medier, der når både meningsdannere og den brede befolkning.

Note 5. Flere kvalitetsdimensioner i det økologiske vareudbud i Danmark

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet med projektet er at styrke afsætningen af økologiske fødevarer i Danmark, ved at styrke vareudbuddet af økologiske varer i dybden, og særligt i forhold til at skabe adgang for højere kvaliteter og større

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

merværdi i det økologiske vareudbud målrettet dagligvarehandlen. Målet er gennem demonstration af best practice fra ind- og udland overfor dagligvarehandlen og de økologiske virksomheder at motivere og inspirere aktørerne til handling.

I. Indsamling af eksempler på best practice

Der er blevet indsamlet best practice på tværs af varekategorier i ind- og udland via butiksbesøg og inddragelse af indkøbschefer og sortimentsansvarlige i dagligvarehandlen

II. Indsats overfor detailhandlen i Danmark

Der er blevet afholdt møder og workshops med detailhandlen for at motivere dem til at ændre deres sortimentsstrategi. Argumentationen blev baseret på best practice-analyserne i aktivitet I.

III. Indsats overfor virksomheder med økologisk vareudbud

Der er blevet afholdt seminar for virksomheder med økologisk vareudbud med det formål at mobilisere en større bevidsthed om de forskellige veje, man kan gå i forhold til at bringe mere værdi ind i det økologiske vareudbud bl.a. i form af nye sorter, anvendelsesmuligheder, pakningsstørrelser, smag og ekstra dimensioner på bæredygtighed. Virksomhederne har bidraget til en fælles mobilisering på tværs af branchen uden at opnå en specifik fordel af projektet gennem deres deltagelse og vidensdeling.

IV. Kommunikationsindsats overfor handelsfagpressen

Kommunikationsindsatsen blev primært baseret på formidling af best practice resultater samt visionen for de nye kvalitetsdimensioner. Det er primært presseomtaler i handelsfagpressen og på økologisk.nu

---

Note 6. Red bierne! Vælg økologi

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Formålet er at bidrage til øget afsætning af økologiske fødevarer i Danmark på 15% i 2020. Det blev opnået ved at skabe opmærksomhed om, at bierne er truede, men essentielle for vores fødevarereproduktion, og økologi skaber bedre levevilkår for bierne og naturen. Med denne synlighed styrkes forbrugernes motivation til at vælge økologi. Aktiviteterne skulle sikre, at motivationen resulterer i ændret adfærd ift. køb af økologiske varer.

I projektet blev der produceret 30.000 poser med blomsterfrø. Poserne med blomsterfrø og tilhørende display fungerede som medie for kampagnens budskab. Blomsterfrøene fungerede som en involverende aktivitet, hvor forbrugeren selv kunne så blomster i haven eller altankassen. Udover at blomsterne skulle sikre mere mad til de vilde bier, ville blomsterne og de summende bierne i altankassen eller haven også minde forbrugeren om skønheden og vigtigheden af natur og økologi hele sommeren. Poserne med blomsterfrø blev uddelt i samarbejde med den landsdækkende detailkæde føtex til de handlende i supermarkederne den 18. april 2020.

Projektet indeholdt også en indsats på de sociale medier. Der blev produceret 9 posts, som blev indrykket på facebook og Instagram. Der var både posts med information, en film og post med anvisning til, hvordan man selv kan bygge sit egen insekthotel. Derudover blev der produceret og lanceret et spil på platformen øko-spil.dk. Spillet var et vendespil med information om økologi, bestøvere og biodiversitet. Spillet blev annonceret på de sociale medier under overskriften; "Du spiller, naturen vinder". Præmien var således, at hver gang man spillede, såede en økologisk landmand 1m² blomster til bierne.

Alle grafikker og digitalt materiale, der blev udarbejdet i projektet, blev uploadet i en toolbox på Ø30.dk, som var frit tilgængelig for gårdbutikker, virksomheder, detailkæder og interesseorganisationer. Materialerne kunne downloades gratis og bruges i egen markedsføring. I projektet blev der udarbejdet en pressemeddelelse, som blev udsendt til relevante medier. Indsatsen resulterede i 24 omtaler, herunder et tv-indslag. Derudover blev der sendt blomsterfrø til udvalgte influencers, hvilket blandt andet resulterede i, at tv-vært Lene Beier lavede et opslag på Instagram.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Note 7. Økologiens styrkepositioner - til danskerne i anledning Ø-mærkets 30-års jubilæum

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Formålet med projektet var at versionere brandingmaterialet "The Organic Way – the Danish Model" til danske målgrupper. Med afsæt i materialet blev desuden udviklet en vandredstilling til brug for en bred folkeoplysende økologistilling i anledning af Ø-mærkets 30-års jubilæum.

Arbejdspakke 1: DK-version af materialer i toolboxen: "The Organic Way – The Danish Model" - til afsætningsaktiviteter og meningsdannere

Magasinet "The Organic Way" fra 2018 beregnet til eksportaktiviteter er versioneret til danske målgrupper. Den danske titel er "Økologi i Danmark – veje til succes". Alle tal i magasinet er opdateret, ny relevant viden og informationer er inddraget, publikationen er oversat til dansk og gennemskrevet fra A-Z, så den er relevant og oplysende til brug ved afsætningsaktiviteter og i dialog med økologi interessenter i Danmark. Pixiversion: Der blev udarbejdet en pixiversion af "The Organic Way" der på 12 sider præsenterer hovedbudskaberne fra "moderpublikationen". Pixiversionen er målrettet den brede befolkning og bl.a. anvendt som "handout" i forbindelse med vandredstillingen, som er beskrevet under arbejdsopgave 2. Brandingfilm: The Organic Way – The Danish Model – er versionet til danske målgrupper med ny speak og undertekster.

Arbejdspakke 2 – Økologi som styrkeposition – vandredstilling til den brede offentlighed

Der blev lavet en fotoudstilling, som består af 6 postere, der med visuelt stærke billeder og korte tekster formidler økologiens styrkepositioner. Udstillingens budskaber suppleres med pixiversionen af magasinet "The Organic Way – The Danish Model", der uddyber posternes budskaber. Udstillingen er markedsført overfor landets biblioteker, kulturhuse, uddannelsesinstitutioner med fokus på landbrug og fødevarer, større kantiner og offentlige køkkener, der arbejder med økologi m.fl.

Note 8. Afsætning af økologisk grønt til foodservice

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Projektet vil styrke salget, brugen og formidlingen af sæsonens lokale økologiske grøntsager blandt grossister og i de professionelle køkkener – og derved øge de økologiske producenters afsætning.

AP 1: Study-tour hos økologisk producent for grossister

Grossister fra landets vigtigste grossisthuse inviteres på en study-tour hos en økologisk grøntsagsproducent. Her kommer de tæt på afgrøderne, møder de gode mennesker, der arbejder med dem og får en brush-up på hvordan økologi og bæredygtighed hænger sammen.

AP 2: Study-tour hos økologisk producent for kokke fra restauranter Kokke inviteres på en study-tour hos en økologisk grøntsagsproducent. Dagen bliver en grøntsags tour-de-force i økologi, bæredygtighed og smag.

AP 3: Study-tour hos økologisk producent for tjenere fra restauranter Tjenere inviteres på en study-tour hos en økologisk grøntsags-producent. Her får de en introduktion til økologisk produktion og klædes på med fortællinger de kan bruge i deres erhverv.

AP 4: Book en mark – kobling af økologiske producenter med aktører fra kantine-, hotel- og restaurantkæder Økologiske grøntsagsproducenter og aktører fra kantine-, hotel- og restaurationskæder inviteres til 'Book en mark' dag.

Note 9. Økologiske race- og specialgrise

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Slagtere og kokke mangler viden om, hvordan de kan tilføre økologisk grisekød merværdi. Samtidig efterlyser de differentierede produkter indenfor kategorien med variation i racer og opdrætsformer. Formålet med projektet er at fremhæve smagsmæssige kvaliteter i økologisk grisekød med udgangspunkt i racer, opdrætsformer og vægtklasser samt bidrage til en øget produktportefølje og indtjening baseret på trendsætterne.

AP1: Kortlægning af markedet samt udvælgelse af opdrætsformer til sensoriske tests. Med udgangspunkt i en kortlægning af variationer i den økologiske griseproduktion ift. racer og opdrætsform, blev to besætninger udvalgt til at producere de grise som skulle indgå i smagstesten.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

AP2: Sensoriske tests og udvikling af smagshjul blev gennemført på tre racer. Grisene gik hhv. i stald og på mark, fik det samme foder og blev slagtet ved 115 kg. og 140 kg. levende vægt. Smagshjul blev udviklet efter samme model som det oprindelige for de konventionelle grise.

AP3, AP4 og AP% blev gennemført som virtuelle seminarer med deltagelse af kokke, slagtere og indkøbere i detailhandelen.

Note 10. Mere økologi hos slagterne – indsats hos supermarkeds- og privatslagtere

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Afsætningen af lokale økologiske fødevarer er stigende i detailhandlen, og der er potentiale for mere. Projektets primære formål er derfor øget afsætning af økologisk kød (grise-, okse-/kalve- og fjerkrækød). Øvrige råvarer, som indgår i et måltid, vil også have et mindre fokus, da denne råvaregruppe fylder mere og mere hos slagterne.

Det planlagte work-seminar/masterclass for slagtere med det formål, at støtte slagternes markedsføring og afsætning af økologisk kød blev gennemført som supplement til to arbejdsopgaver i projektet "Økologiske race- og specialgrise". Der har på seminaret været fokus på smag, racer og afsætning og muligheder for konkrete samarbejder mellem slagtere, kokke og producenter.

Note 11. Fremme af økologi og bæredygtighed i foodservice-sektoren

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Projektets formål er at fremme afsætningen af økologiske produkter i foodservice-sektoren, fra fødevarer-virksomheder, der arbejder med bæredygtighedsværktøjet RISE i primærproduktionen. Målet med projektet har været at sikre et klart billede af fødevarer-virksomhedernes systematiske arbejde med bæredygtighed og økologi til værdiskabende viden for foodservice-virksomheder og at værdien af landmændenes bæredygtighedsarbejde kommunikerer målrettet slutbrugeren.

Projektets aktiviteter har taget afsæt i seks økologiske fødevarer-virksomheders behov for at styrke kommunikationen af deres arbejde med økologi og bæredygtighed målrettet foodservice-sektoren.

Arbejdsopgave 1 Kommunikation der skaber værdi

Der er blevet afholdt en række møder med de deltagende fødevarer-virksomheder, med foodservice virksomheden, samt med kantinelederen i den kantine, hvor testen af kommunikationsmaterialet skulle testes. Ved et virtuelt netværksmøde den 14. maj 2020 blev de seks fødevarer-virksomheders bæredygtighedshistorier præsenteret for alle deltagere i projektet og Vulkan Bureau præsenterede konceptoplægget, som skulle danne rammen for kommunikationen af bæredygtighedshistorierne i testugen. Der blev afholdt et virtuelt evaluerings-/netværksmøde, hvor de deltagende fødevarer-virksomheder delte deres erfaringer med de øvrige deltagere. Der blev også evalueret på, hvordan processen i projektet har været og hvad hver enkelt virksomhed tager med sig videre i deres arbejde omkring kommunikationen af bæredygtighed og økologi.

Arbejdsopgave 2 Dialog i kæden

Der blev afholdt en workshop for foodservice-aktører og fødevarer-virksomheder. Interessen for at deltage var stor, men på grund af foramlingsforbuddet deltog kun 27. Ved workshoppen præsenterede de seks deltagende virksomheder deres arbejde med bæredygtighed og hvordan de enkelte virksomheder bruger bæredygtighedsværktøjet RISE i dette arbejde. Fem ud af seks virksomheder fremviste deres RISE spindelvæv for deltagerne på workshoppen, hvorved RISE analysen blev gjort nærværende for de deltagende foodservice-aktører. Det udviklede kommunikationskoncept og de virksomhedsspecifikke bæredygtighedshistorier blev præsenteret for deltagerne på workshoppen og med udgangspunkt i dette, blev der arbejdet kreativt med hvordan man kan kommunikere økologi og bæredygtighed i foodservice.

Arbejdsopgave 3 Test og analyse af værdiskabelse

Der er lavet forberedelser til gennemførelse af en test af kommunikationskonceptet i et kantine miljø.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Arbejdspakke 4 Erfaringsspredning

Alle projektets resultater, herunder idékatalog og erfaringskatalog, er gjort offentligt tilgængeligt på projektets hjemmeside: Fremme af økologi og bæredygtighed i foodservice-sektoren - SEGES Projektsitet

---

Note 12. Mersalg af økologisk kylling via faglig og fængende oplysning

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

Projektets formål er at styrke forståelsen af potentielle kunders købspræferencer og fremskaffe og formidle ny fængende viden om økokyllinger til forbrugere, dagligvarehandel og foodservice. Projektets mål var at øge afsætningen af økologiske slagtekyllinger ved at oplyse om økokyllingens livs- og spisekvalitet.

AP1 Analyse af potentielle kunder – målgrupper der overvejer økologi

I denne arbejdsopgave blev der udført en forbrugerundersøgelse, hvor det blev undersøgt, hvilke faktorer der får forbrugerne til at vælge økokylling. På Fjerkrækongressen 2020 blev der lavet en spørgeundersøgelse, som kortlagde deltageres forventninger til økologiske slagtekyllinger.

AP2 Update til erhvervet om økokyllingens miljø- og klimaeffekt og udeliv

På et følgegruppemøde d. 24/6 2020 blev resultaterne fra forbrugerundersøgelsen gennemgået og diskuteret af repræsentanter fra erhvervet (slagterier og økokyllingeproducenter). I denne arbejdsopgave er der udført klimaanalyser af økologiske kyllinger. Klimaanalyserne er udført som en overbygning (RISE +) på den velkendte RISE analyse. Der blev indsamlet ny relevant viden om økokyllingens udeliv på et internationalt webinar vedrørende EU-projektet PPILOW fra den 5. til 7. oktober 2020.

AP3 Demonstrationsdage med formidling til potentielle kunder

Resultaterne fra forbrugeranalyse, bæredygtighedsanalyse blev formidlet til forbrugere, indkøbere fra food servicebranchen og producenter på to demonstrationsdage.

AP4 Studietur for dagligvarehandel og foodservice

Beslutningstagende indkøbere fra food servicesektoren blev inviteret på studietur hos økokyllingeproducent. På turen var der 20 deltagere og de fik viden om kyllingeproduktionens bæredygtighed i form af en RISE analyse. Derudover var der indlæg om tilberedning af kyllingegudskæringer, smagsprøver samt workshop om forbrugernes syn på økologiske varer. Tilslut viste medarbejdere rundt på bedriften og fortalte om økokyllingens velfærd, udeliv, bæredygtighed, smag og racer samt slagting. Alle deltagere fik lov til at komme i øjenhøjde med kyllingerne i besøgs-økokyllingestald, økokyllingens slagteri samt deres imponerende landbrugsma-skinpark og værksted.

Note 13. Økologi Fordi

Tilskudsmodtager: Forbrugerrådet Tænk

Projektets formål

- At give unge inspiration og tips til at købe økologi, uden at det bliver økonomisk uoverkommeligt
- At engagere unge i debat og informere dem om økologi, klima og kødforbrug
- At klæde de unge på til at blive handlekraftige og kompetente forbrugere, der træffer bæredygtige valg

Vi lagde ud med en grundig vidensindsamling om økologi og økologisk produktion af mad i forhold til klima. Det er et komplekst område, hvor selv eksperterne er uenige. På baggrund af denne research udarbejdede vi et budskabspapir med de pointer og gode råd, som årets SoMeindsats bygger på og formidler.

Kvantitativ analyse Økologi Fordi 2020: I foråret 2020 gennemførte vi i samarbejde med YouGov en kvantitativ analyse i projekt Økologi Fordi. Analysen blev udført blandt 503 unge i alderen 18-24 år og omhandlede deres viden om og holdninger til økologi, klima og kødforbrug. Et af analysens resultater var, at 8 ud af 10 unge køber økologiske produkter, selv om de forbinder økologi med højere priser. Et andet resultat var, at de unges vigtigste grunde til at vælge økologi er sundhed, miljø og dyrevelfærd. Analysen viste desuden, at frugt og grønt tager en klar førsteplads, når de unge vælger økologiske varer skarpt efterfulgt af mejeriprodukter. Analysen er samlet i en rapport, som er offentliggjort på vores hjemmeside taenk.dk og nogle af ana-

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

lysens føromtalt resultater er brugt i presseopslag i vores medlemsblad samt i opslag på vores SoMe-kanaler. Desuden blev analysens resultater genstand for et interview i Radio Loud, en artikel i fagmediet Økologi og en artikel på onlinemediet på mydaily.space.

Influentkampagne om økologi, klima og økonomi: Vi har løbende hen over året samarbejdet med tre unge influenter i en kampagne, hvis fokus har været at vise, at det godt kan lade sig gøre at leve økologisk, selvom man er studerende og lever på budget. Vi bad influencerne vise gode tips til, hvordan man kan spise økologisk, uden at det bliver dyrere, og hvordan man kan spise klimavenligt med eller uden kød. Vi valgte at samarbejde både med kødspisende unge influenter og influenter, der ikke spiser kød, så vi kunne vise hvordan begge dele kan lade sig gøre.

Løbende indsats på sociale medier: I løbet af 2020 har vi i regi af projektet delt 78 opslag på Facebook og Instagram, hvor vi har oplyst og engageret følgerne i indhold om økologi, klima og miljø. Indholdet har blandt andet drejet sig om fakta om økologi mærket og økologireglerne, mængden af sprøjtemiddelrester i konventionelle vs. økologiske produkter, forskellen i dyrevelfærd i konventionelle vs. økologiske animalske produkter, hvordan man kan leve økologisk uden at det bliver væsentligt dyrere, om klima i relation til økologi samt fordelene ved at vælge økologiske produkter. Der er desuden jævnligt blevet delt stories (små fortællende videoer) og gennemført konkurrencer om emnet.

Note 14. SOFARI – Mere øko-gris i danskernes indkøbskurv

Tilskudsmodtager: Foreningen Fremme af Økologisk Kvalitetssvinekød (FØKS)

Projektets formål er at øge den langsigtede efterspørgsel efter økologisk grisekød og bidrage til at øge øko-grisens markedsandel i detailhandlen. Produktionen af økologiske grise er steget markant gennem de seneste år, og det er derfor vigtigt, at efterspørgslen blandt forbrugerne fortsat stimuleres.

Præaktivitet: Det økologiske griseliv går live på de sociale medier. Der blev udviklet mobilt teknisk set-up til at foretage livestreaming fra faremarken. Der blev sendt live 12 gange i marts/april 2020 og fra 2 andre økologiske griseproducenter i løbet af efteråret 2020. Hermed blev der vist et uredigeret billede af de økologiske grises liv i slow-tv form. I maj 2020 blev det pga. corona besluttet at sadle om og lave Sofari 2020 til primært at bestå af en digital kampagne.

SoMe kampagnen bestod af 22 små film a 60 sekunder samt 10 teasere af 6 sekunder om de økologiske grise. For at skabe dynamik i kampagnen blev der produceret flere forskellige typer små film, der formidlede den økologiske griseproduktions kvaliteter, set fra forskellige ståsteder: 6 film med adfærdsbiologen Anders Kofoed som vært, der formidler det økologiske griseliv med fokus på dyrevelfærden sammenholdt med grises biolog og naturlige adfærdsmønstre. 2 film med den kendte kok Casper Sobzluk med nye opskrifter på økologisk gris. 3x4 film med 4 forskellige økologiske griseproducenter - store som små – der med afsæt i landmandens be-gejstring for sit arbejde formidler forskellige aspekter af det økologiske griseliv. 2 film hvor en familie er ude på en gård og opleve det økologiske griseliv sammen med landmanden. Filmene skildrer familiens umiddelbare reaktioner på mødet med det økologiske griseliv.

I perioden fra uge 42 til uge 50 blev filmene vist på facebook og instagram fra Sofaridk's profiler. I ugerne 42-45 blev 10 af filmene vist på streamingtjenesten D-play, der bl.a. indeholder Discovery-programmer samt på YouTube. Her blev der også vist 6 sekunders spot.

Søndag den 24. maj 2020 blev der som en enkeltstående event, holdt drive-in Sofari hos Kjeldbjerg Øko-gris. De besøgende kørte i bil ud i fare- og drægtighedsmarkerne, hvor de på tættest hold oplevede det økologiske griseliv. De besøgende fik udleveret materiale om øko-grise gennem bilruden. Drive-in Sofari blev annonceret på Facebook og i den lokale presse.

I forbindelse med aktiviteterne er der udarbejdet pressemateriale samt i forbindelse med drive-in Sofari lavet en aktiv indsat for at skabe medieopmærksomhed om eventet.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Note 15. Økologisk charcuterie – fra håndværk til højværdiproduktion

Tilskudsmodtager: Hotel- og Restaurantskolen

Formålet med projektet har været at øge værdien og hermed afsætning af økologisk kød ved at fremtidssikre det gode håndværk. Dette er opnået ved at sætte fokus på læren om traditionerne for forarbejdning af kød til charcuteri gennem modning, røgning, saltning og marinering.

To sæt materialer er udarbejdet i sammenhæng med to undervisningsforløb på EUD. Materialet omhandler viden og læren om økologisk charcuteri og det dækker derfor hele kæden fra den økologiske produktion til forarbejdning af kødet samt afsætning af samme. Relevante fagpersoner er inddraget i materialet. Desuden er der blevet udarbejdet små film, hvor udsækning af grisen gennemgås, som tillægges i materialet samt en film fra landmanden, som kan understøtte det teoretiske undervisningsmateriale. Materialet er lavet i en on-line version, så andre erhvervsskoler også kan få glæde af det.

To undervisningsforløb er gennemført i 2020. Det første forløb kaldet 'Økologisk charcuteri og fermenterede pølser', og det andet forløb kaldet 'Slagterhåndværk i Danmark'. Vi valgte at oprette to valgfag, der kunne ligge i forlængelse af hinanden, for at komme rundt om både charcuteri, men også traditionerne for slagterhåndværk i Danmark. De to valgfag blev tilrettelagt, så de kunne stå alene, men også supplere hinanden, hvis eleverne ønskede det fulde forløb.

Note 16. Fremme af økologiske vegetariske produkter hos producenter, grossister og food service

Tilskudsmodtager: Dansk Vegetarisk Forening

Projektet var en videreudvikling baseret på indsigter fra første fase i 2019. Projektet ville gennem rådgivning af fødevarerindustri samt påvirkning af food service, grossister og detailhandel fremme økologiske plantebaserede fødevarer, og særligt produkter med lokalt dyrkede råvarer da dette efterspørges af forbrugere.

A. Afdækning af markedsbehov: A1. Forbrugeranalyse blandt personer med få kødfrie dage samt fleksitarer. A2. Interviews med nøglepersoner inden for det plantebaserede køkken om produktudvikling og behov. B. Rådgivning og formidling til fødevarerproducenter: B1. Pres for at få økologiske varianter af eksisterende vegetariske produkter, konvertere eksisterende produkter og/eller økologiske råvarer anvendt i eksisterende produkter. B2. Facilitere produktudvikling af økologiske vegetariske produkter ved matchmaking af virksomheder. B3. Promoveringen af 8 økologiske startupvirksomheder med annoncer i inspirationskataloget (D1). Corona-relateret justering af den oprindelige B3: Støttepladser til økologiske start-up-virksomheder på forbrugermessen VeggieWorld. B4. Afholdelse af to økologi-seminarer for 100 deltagere fra fødevarerhvervet. C. Påvirkning af den offentlige debat. C1. Mindst 10 debatindlæg i landsdækkende medier, hvor vi forklarer vigtigheden af økologi i den vegetariske udvikling. D. Styrke afsætning med fokus på grossister og food service. D1. Udarbejde et inspirationskatalog med overblik over de mange nye vegetariske produkter på markedet.

Note 17. Bønnemøder – fremtidens økologiske måltid

Tilskudsmodtager: Frugtformidlingen

Formål: At formidle budskabet om at spise grønnere – mindre, men bedre økologisk kød, masser af lokalt grønt, og vegetabilsk protein med humor og glimt i øjet ved BØNNEMØDER på de store madscener i Danmark. At give de lidt svære og for mange ukendte bønner og linser et boost i både private og offentlige køkkener –konkret undervisning i tilberedning og tilsugning. At øge afsætningen og efterspørgslen af økologiske vegetabilier –særligt at øge nysgerrigheden ift. produktion af proteinrige afgrøder i Danmark. At skabe PR omkring de økologiske vegetabiliske produkter ved at invitere pressen med til bønnemøder.

Projektet var planlagt med gennemførelse af aktiviteterne "Bønnemøder" på 5 store madscener ved events fra maj-september. Der var primo 2020 indgået aftaler med Madens Folkemøde, Roskilde Dyrskue, Copenhagen Cooking og Heartland Festival. Som følge af coronapandemien blev alle disse events imidlertid aflyst i løbet af foråret 2020. Vi søgte derfor alternative muligheder for gennemførelse. Festivalen Madland blev afholdt på lovlig og forsvarlig vis i august-september 2020, og vi valgte derfor at lægge et bønnemøde på denne festival. Det blev afholdt den 2. september 2020. Forud for selve bønnemødet afviklede vi et særligt pressearrangement i Kødbyen den 24. august arrangeret af Koalition/Madland, hvor vi testede bønnemødets aktiviteter på deltagere fra både dags- og madpressen. Da vi vurderede, at det er centralt for projektets

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

målopfyldelse og leverancer at samarbejde med store event-scener, valgte vi at søge om projektforlængelse for de resterende 4 gennemførsler, så vi forhåbentlig kan komme ud på de store scener i 2021 og få rigtig mange danskere i tale over de økologiske bælgfrugter.

Note 18. Afsætning af biodynamisk kød med klimaaspekter, gastronomi og bedriftshelhed

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Formålet med projektets aktiviteter har primært været at fremme afsætningen af kødprodukter fra biodynamiske landbrug for at styrke udvalget af biodynamiske fødevarer lokalt, til restauranter, kantiner og andre kundegrupper. Biodynamiske produkter er alment, og i særlig grad i den gastronomiske branche, anerkendt for høj spisekvalitet. En del af formålet har været at informere om det biodynamiske helhedssyn på husdyrenes betydning for kulstofopbygning i jorden, bedriftens næringsstofbalance, biologiske diversitet og sunde og robuste planter og dyr. Og at det kommer forbrugere til gode, når de køber biodynamiske kødprodukter.

Vi har ved besøg, pr. mail og telefonisk kontaktet biodynamiske landmænd og fået oplysninger om deres husdyrhold, slagte- og salgspraksis (salg til slagteri eller til egen kundekreds), kundetyper og ønsker/planer for fremtiden.

I projektets har vi skrevet 3 artikler om biodynamisk kødproduktion og afsætning: i 'Biodynamisk Jordbrug', 'Økologisk Landbrug' og i 'Food&Drink' (fagmagasin for restaurant- og cateringbranchen).

Der er lavet 2 videofilm om hhv. biodynamisk kødkvalitet i forhold til restauranter og effekten af gårdslagtning for dyrevelfærd og kødkvalitet. Publiceret en folder om vigtige forhold i produktion af kød af høj spisekvalitet: race, fodring, slagtning, modning m.m. Målgruppe: landmænd og kokke.

Afholdt i alt 30 gårdbesøg på 6 gårde på Sjælland, Fyn og Jylland for professionelle madfolk og forbrugere med fokus på husdyrenes betydning på en biodynamisk bedrift og kvaliteten af kødet.

Informationer om salg af biodynamisk kød samt videofilm og folder på foreningens hjemmeside
Skabt forbindelser mellem landbrug og kunder i den gastronomiske branche samt kvalitetsorienterede forbrugere. Etableret et samarbejde mellem landmænd, slagterier og Demeterforbundet om vilkår for godkendelse og markedsføring.

Note 19. Økologi på Danmarks største slagteriskole

Tilskudsmodtager: Zealand Business College

Der er ikke gennemført aktiviteter i 2020.

Noter til supplerende oplysninger – Regnskab 2020

Puljen: Viden & Kompetencer

Note 1. Omlægningstjek og kompetenceopbygning til nye økologiske landmænd

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

I projektet er gennemført omlægningstjek og fastholdelses-/udviklingstjek. Derudover er der afholdt informationsmøder og netværksaktiviteter for gruppen af nye økologiske landmænd.

Note 2. Omlægningstjek i boringsnære beskyttelsesområder

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer, SEGES

I projektet er der gennemført omlægningstjek.

Note 3. Omlægningstjek – viden og kompetencer indenfor økologisk landbrugsproduktion

2019-projektforlængelse

I er der gennemført omlægningstjek og fastholdelses-/udviklingstjek. Derudover er der afholdt informationsmøder og netværksaktiviteter for gruppen af nye økologiske landmænd.

Note 4. Bæredygtighedstjek for nyomlagte bedrifter

I projektet er gennemførelse af bæredygtighedstjek blevet forberedt.

Note 5. Omlægningstjek hos primærproducenter

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

I projektet er der gennemført omlægningstjek.

Note 6. Omlægningstjek til beskyttelse af drikkevandsressourcer

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

I projektet er der gennemført omlægningstjek.

Note 7. Økologiske omlægningstjek af SMV'er

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

I projektet er der gennemført omlægningstjek hos fødevarer virksomheder, som overvejer omlægning til økologi.

Note 8. Biodynamiske omlægnings-, fastholdelses- og bæredygtighedstjek

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

I projektet vil der blive gennemført omlægningstjek, fastholdelses-/udviklingstjek og bæredygtighedstjek.